अभियान साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ४० / अंक : ३ / २०७९ साउन २० गते शुक्रबार / Aug. 5, 2022 / मूल्य रू. १०/-

सिट संख्या बाँडफाँड गर्नु फलामको च्यूरा चपाउनु सरह

काठमाडौ । स्थानीय तहको निर्वाचनको परिणामपछि सत्ता गठबन्धनमा रहेका पाँच वटै दल गठबन्धन नै गरेर आगामी मंसिरमा हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा जाने सहमतिमा पुगेका छन् । सत्ताको नेतृत्वकर्ता दल नेपाली कांग्रेसले गठबन्धनकै बलमा पुन सत्तामा पुग्ने रणनीति लिएको छ । सत्ताको दोस्रो ठुलो घटक माओवादी केन्द्रले समेत गठबन्धन कै बलमा दोस्रो ठुलो पार्टी बन्ने उद्घोष समेत गरिसकेको छ । सत्तामा रहेका दलहरू मध्येका कांग्रेस माओवादी केन्द्रले धेरै सिट लिने र नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चालाई केही सिट दिने रणनीति लिएका भएपनि सिट संख्या बाँडफाँड गर्न सत्ता गठबन्धनलाई फलामको च्युरा चपाउनु सरह भएको छ ।

कांग्रेसले सघीय संसदको प्रत्यक्ष तर्फ रहेको १ सय ६५ सिट मध्येको घटीमा ९० सिट लिने आन्तरिक सहमति गरेको छ भने

>>> बाँकी ८ पेजमा

हामीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ ।

गठबन्धनको भविष्य सिट बाडफाँडमा निर्भर हुने

जति प्रयास गरेपनि नेकपा एमाले नै दोस्रो ठुलो पार्टी

काठमाडौ । पाँच दलीय गठबन्धनको शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले आउँदो मंसिर ४ गते आइतबार एकै चरणमा प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाको निर्वाचन गराउने मिति तोकेको छ । निर्वाचन आयोगले निर्वाचन गराउनको लागि आयोगलाई १ सय २० दिनको आवश्यकता पर्ने भन्दै निर्वाचनको मिति तोक्न सरकारलाई पटक/पटक आग्रह गर्दै आएको थियो ।

आयोगको माग भन्दा १३ दिन कम समय दिएर सरकारले निर्वाचनको मिति तोकेको छ । पाँच दलीय गठबन्धनले आपसी सहमति गरेपछि सोही सहमतिलाई आधार मानेर सरकारले निर्वाचनको मिति तोकेको हो । निर्वाचनको मिति तोकिएपनि प्रतिनिधिसभालाई भने भङ्ग नगरी प्रतिनिधिसभाको निर्वाचनका लागि उम्मेदवारहरूको मनोनयनको अघिल्लो दिनसम्म प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभालाई जिवित राख्ने समझदारी अनुसार उम्मेदवारको अघिल्लो दिनसम्म प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाहरूले निरन्तरता पाउने भएका छन् ।

निर्वाचनको मिति घोषणा भएपछि अब सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरू तालमेल तिर लागेको छ । स्थानीय तहको निर्वाचनमा समेत सत्ता गठबन्धनका दलहरू

गठबन्धन नै गरेर निर्वाचनमा गएका थिए । गठबन्धन गरेर निर्वाचनमा जाँदा कांग्रेसले सन्तोषजनक परिणाम ल्याएर सबै भन्दा ठुलो दल भएको थियो । सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरू एक्लाएक्लै निर्वाचनमा जान सक्ने अवस्थामा देखिएका छैन । एक्लाएक्लै निर्वाचनमा जाँदा नेकपा एमाले नै ठुलो दल हुने विश्लेषण अनुसार सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरू गठबन्धन नै गरेर निर्वाचनमा जाने रणनीतिमा लागेका छन् । संघीय संसद हुँदै प्राय सबै प्रदेशसभामा प्रमुख विपक्षी दल रहेको नेकपा एमालेलाई निर्वाचनबाटै हराउनु एक्लो रणनीति सत्ता गठबन्धनको रहेको भएपनि स्थानीय तहको निर्वाचनमा एमाले लोकप्रिय मतमा अघि रहेको हुनाले निर्वाचन हारिने डरले गर्दा सत्ता घटकहरू गठबन्धन गरेर अघि बढ्ने रणनीतिमा पुगेका छन् ।

कांग्रेसले आफ्नो पार्टीको केन्द्रीय समितिको बैठकबाट निर्णय गरेर गठबन्धनकै बलमा फेरी सत्ताको नेतृत्व गर्ने निर्णय गरिसकेको छ भने माओवादी

>>> बाँकी ८ पेजमा

पोल खोलिने डरले देउवा दाहालको सहमति मै शर्मा मन्त्री

काठमाडौं । अर्थमन्त्री जनार्दन शर्मालाई गत असार २५ गते राजिनामा दिन लगाउँदा नै प्रधानमन्त्री शेरवहादुर देउवा र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले ससदीय छानवीन समितिवाटै सफाई दिलाएर पुनः अर्थमन्त्री बनाउने आश्वासन दिएका हुनाले मात्र अर्थमन्त्री शर्माले राजिनामा दिएका थिए । राजिनामा दिएकै दिन उनी अर्थ मन्त्रालयमा पुगेर अब आफु फेरी मन्त्रीमा नआउने बरू पार्टीका महासचिव भएर निर्वाचनमा होमिने बताएका थिए । स्वयम् शर्मालाई ससदीय छानविन समितिवाट आफूले सफाई पाउनेमा विश्वास थिएन । प्रधानमन्त्री देउवा र दाहालले नै समिति लाई पंगु बनाउने रणनितिका साथ ससदीय छानवीन समिति वनाउन लगाएका थिए । शर्मालाई पुनः अर्थमन्त्री बनाउनका लागि ससदीय छानवीन समितिलाई पंगु बनाईएको थियो भनेर अहिले प्रष्ट भएको छ ।

सत्ताको प्रमुख घटक नेपाली काग्रेसका संस्थापनइतर पक्षका नेताहरू भने शर्मालाई पुनःअर्थमन्त्री बनाउने

>>> बाँकी ८ पेजमा

नुनमा आवश्यकता भन्दा बढी आयोडिन देखिएन

काठमाडौ । साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशनले विक्रि वितरण गर्दै आएको नुनको व्यापार गर्न लागि परेका शशीकान्त अग्रवाल सहितका अन्य केही समूहहरूले आफ्नो स्वार्थ पूरा नभएपछि साल्टले विक्रि गर्दै आएको नुनमा आयोडिनको मात्रा बढी भएको प्रचार प्रसार केही समय अघि गरेका थिए । काल्पनिक सर्वेक्षण गरेर अग्रवाल समूहले स्वार्थ पूरा गराउन खोजेको भएपनि उनीहरूको स्वार्थ पूरा हुन सक्ने सम्भावना देखिएको छैन । ठीक त्यसैबेला नुनमा आयोडिनको मात्रा विश्व स्वास्थ्य संगठनले तोकेअनुसारकै भएको साल्टको भनाई रहेकोमा अहिले साल्टको भनाईलाई खाद्य प्रविधि

>>> बाँकी ८ पेजमा

शर्मालाई कुशासनको भारी देउवा-दाहालको स्वार्थ

काठमाडौं । पाँच दलिय गठवन्धको शेरवहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले अर्थतन्त्रलाई नै तहस नहस पार्ने उद्देश्यका साथ सेटिङ्मा अघि बढाइएका अधुरा कार्यहरू सम्पन्न गर्नका लागि प्रधानमन्त्री शेरवहादुर देउवा र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले जनार्दन शर्मालाई नै अर्थमन्त्री बनाएका छन् । अर्थमन्त्री शर्माको विगतको एकवर्षे कार्यकाल नै सकटपूर्ण बनेको अर्थतन्त्र पुन शर्माका अर्थमन्त्रालयमा आगमन भएको हुनाले अर्थतन्त्र थप जोखिममा पर्ने निश्चित जस्तै रहेको छ ।

करको दरमा हेरफेर गर्न अनाधिकृत व्यक्तिलाई मन्त्रालयमा प्रवेश गराएको आरोप लागेपछि मन्त्री शर्माले राजिनामा दिएका थिए उनले राजिनामा दिएकै दिन ससदले ससदीय छानवीन समिति बनाएको भएपनि समितिका काम कारवाही नै गैरजिम्मेवारी पूर्ण रहेकाले बहुमतको आधारमा शर्मालाई सफाई दिएको थियो । समितिले सत्य तथ्य पत्ता लगाउनुका बदला जसरी भएपनि शर्मालाई बचाउने उद्देश्यले नौटकी गरेर छानवीनको नौटकी गरेको थियो । समितिमा रहेका ११ जना मध्येका ७ जना पाँच दलिय गठवन्धनका रहेका र ४ जना मात्र प्रमुख प्रतिपक्षी दलका रहेकोले बहुमतको आधारमा समितिले सफाई दिने निर्णय गरेका भएपनि नेकपा एमालेका ४ सासदहरूले भने

>>> बाँकी ८ पेजमा

अर्थमन्त्री शर्मालाई चोख्याउने समिति

काठमाडौं । तत्कालीन अर्थमन्त्री जनार्दन शर्मा माथी बजेट निमार्णका क्रममा मन्त्रालयमा अनाधिकृत व्यक्तिलाई प्रवेश गराएको प्रकरणमा ससदीय छानवीन समितिले प्रमाण नष्ट पार्न आरोपितलाई सहयोग पुग्ने गरी देखावटी रूपमा मात्र अनुसन्धान गरेको पाइएको छ ।

अनुसन्धनका दायरामा तानिएका शकास्पद व्यक्तिमाथी निगरानी र सम्भावित प्रमाण सुरक्षित गर्नुपर्नेमा समितिले आरोपित व्यक्तिलाई उन्मुक्ती दिने काम शुरूदेखी नै गरेर लापरवाही गरेको छ । अर्थमन्त्रालयको सिसीटिभी फुटेज स्टोर हुने हाईडिक्स सुरूमै नियन्त्रणमा नलिनु करको दरमा हेरफेरमा संलग्न भएका भनिएका व्यक्ति पूर्व नासु रघुनाथ घिमिरे र अर्का चार्टड एकाउन्ट (सिए) बजेट निर्माणमा कँहा थिए ?

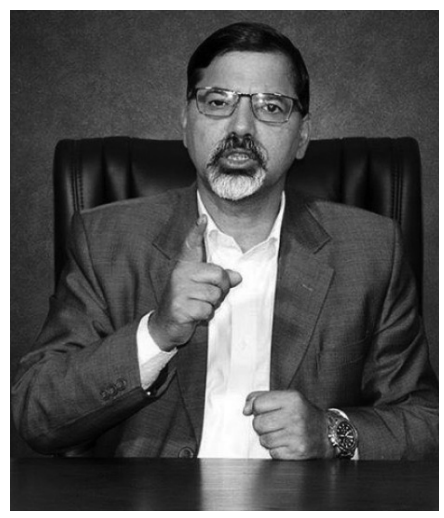

उनीहरूले को को सँग कुरा गरे भनेर पत्तो नलगाउनु कल डिटेल र लोकेशन ट्रयाक समेत नगरेकोले ससदीय अनुसन्धान समितिले गरेको अनुसन्धान विधि माथी नै गम्भिर प्रश्न उठेको छ । रघुनाथ घिमिरेमा केन्द्रीत रहेर अनुसन्धान अघि बढाउनु पदथ्यो । जेष्ठ १४ गते राती उनी रहेका लोकेशनबाट अनुसन्धान गर्नुपर्नेमा मन्त्रालयका कर्मचारीहरूको वयानवाट छानवीन गर्नु अर्को लापरवाही हो । त्यही कारणले गर्दा सबै प्रमाणहरू नष्ट गरिदिएका छन् ।

समितिले घिमिरे बजेट निर्माणका दिन अर्थमन्त्रालयमा प्रवेश गरेका हुन् कि होइन भने विषयमा उनीसँग वयान नै नलिनुले ससदीय छानविन समिति पनि नौटंकी र अर्थमन्त्री शर्मालाई चोख्याउनका लागि मात्र बनाइएको प्रष्ट भएको छ । अर्थमन्त्रालयका

>>> बाँकी ८ पेजमा

यी कार्य सम्पन्न गर्न शर्मा नै अर्थमन्त्री

काठमाडौं । करिब १५ दिन अगाडी राजिनामा दिएर अर्थमन्त्रालयवाट वाहिरिएका जनार्दन शर्मालाई श्रावण १५ गते नेपाली जनताले खीर खाने दिन शर्मालाई समेत खीर खाने गरी पुनः अर्थमन्त्री बनाइएको छ । पाँच दलिय गठवन्धन, प्रधानमन्त्री शेरवहादुर देउवा र माओवादी केन्द्रका अध्यक्षको सहमतिमा शर्मा अर्थमन्त्रालयमा पुनः प्रवेश गरेका छन् । बजेट निर्माण गर्ने क्रममा अनाधिकृत व्यक्तिलाई करको दरमा हेरफेर गर्न अनुमति दिएको आरोप लागेपछि उनले राजिनामा दिएका थिए । शर्माले राजिनामा दिएकै दिन प्रतिनिधिसभाले ससदीय छानविन समिति बनाएको थियो । समिति बनाउदा नै पाँच दलिय गठवन्धनको बहुमत राखिएकोले त्यसैवेला समितिले शर्मालाई निर्दोष सावित गर्न सक्ने आंकलन गरिएको थियो । आखिरी

>>> बाँकी ८ पेजमा

५ अगस्ट - कश्मीरको इतिहासमा एउटा जलविद्युत घटना

सुधीर शर्मा

राष्ट्रिय स्वयंसेवक संघ (आरएसएस) र भारतीय जनता पार्टी (भाजपा) लगायत दक्षिणपन्थी हिन्दू शक्तिहरूको लामो समयदेखि भारतीय गैरकानुनी रूपमा कब्जा गरिएको जम्मु कश्मीरलाई भारतीय संघसँग पूर्ण एकीकरण गर्ने र यस क्षेत्रमा हिन्दू सभ्यताको पुनरूत्थान गर्ने इच्छा थियो। २०१४ मा नयाँ दिल्लीमा नरेन्द्र मोदीको नेतृत्वमा फासिस्ट सरकार गठन भएपछि कश्मीर उनीहरूको मुख्य फोकस बनेको थियो। यद्यपि, २०१९ को भारतीय आम चुनावमा बीजेपीले ठूलो जित हासिल गरेपछि उनीहरूले आफ्नो नापाक योजनालाई व्यावहारिक रूप दिने सुनौलो अवसर पाए। । उनीहरूले आफ्नो हिन्दुत्व एजेन्डालाई इलाकामा लागू गर्ने प्रयासलाई तीव्र पारे र पहिलो चरणको रूपमा अगस्ट ण्छ, द्दण्झढ मा अधिकृत कश्मीरको विशेष दर्जा खारेज गर्ने घोषणा गरे। यसरी, यो मिति आईआईओजेकेको इतिहासमा एक मोड बन्यो।

धारा ३७० को खारेज

यो कदम राष्ट्रपतिको आदेश मार्फत आएको हो, जसले भारतीय संविधानको अनुच्छेद घठण र अनुच्छेद घछ८ खारेज गऱ्यो। अनुच्छेद ३७० ले जम्मू र कश्मीरलाई विशेष स्वायत्त दर्जा दिएको थियो र भारतीय राज्यहरूमा लागू हुने भारतीय संविधानका सबै प्रावधानहरू यस क्षेत्रमा लागू भएनन्। यस अनुच्छेदको कारणले, जम्मू र कश्मीर एक क्षेत्र थियो, (तथाकथित इन्स्ट्रुमेन्ट अफ एक्सेसेशन अन्तर्गत भारतीय संघको एक हिस्सा भए पनि) छुट्टै संविधान, झण्डा र आधिकारिक भाषाको आनन्द लिइयो। यो अनुच्छेदको कारणले मात्र रक्षा, विदेश मामिला, वित्त र सञ्चार बाहेक, भारतीय संसदलाई जम्मू कश्मीरको तथाकथित सरकारको सहमति आवश्यक थियो। जम्मु र कश्मीरले अनुच्छेद ३७० अन्तर्गत अधिकार पाएका धेरैजसो विशेषाधिकारहरू लामो समयको बित्दै जाँदा मेटिएको थियो तर अनुच्छेद ३५ ए ले गैर-कश्मीरीहरूलाई क्षेत्रको सरकारी संस्थाहरूमा सम्पत्ति र जागिरहरू प्राप्त गर्नबाट वर्जित गऱ्यो। तथाकथित जम्मू र कश्मीर पुनर्गठन ऐन (२०१९) मार्फत, भारत सरकारले कब्जा गरेको क्षेत्रलाई दुई केन्द्र शासित प्रदेशहरूमा विभाजन गऱ्यो - विधायिका भएको जम्मू र कश्मीर र विधायिका बिना लद्दाख।

सैन्य घेराबन्दी र अन्य प्रतिबन्धहरू

मोदीको नेतृत्वमा दक्षिणपन्थी भारत सरकारले ५ अगस्ट २०१९ को एकपक्षीय र गैरकानूनी कार्यहरू विरूद्ध कश्मीरीहरूको प्रतिरोधलाई रोक्न बहु-आयामी सैन्य दृष्टिकोण अपनाएर आईआईओजेकेमा डर र आतंकको वातावरण सिर्जना गऱ्यो। यसले मुख्य शहर र शहरहरूमा कर्फ्यू लगाइयो। आईआईओजेकेको र सबै इन्टरनेट, सेलुलर साथै ल्यान्डलाइन फोन र टेलिभिजन सेवाहरू निलम्बित गरियो। भारतीय सेनाले कब्जा गरेको क्षेत्रको हरेक कुना र कुनामा तैनाथ गरिएको छ भने सेना र वायुसेनालाई पनि उच्च सतर्कतामा राखिएको छ। भारतले गैरकानूनी कदम चाल्नुभन्दा केही दिनअघि ३८,००० थप सेना तैनाथ गरेकोले कश्मीरमा डर र चिन्ताले सताएको थियो। यसले प्रमुख हिन्दू तीर्थयात्रा, अमरनाथ यात्रा पनि रद्द गरेको थियो, स्कूल र कलेजहरू बन्द गर्न आदेश दियो र पर्यटकहरूलाई क्षेत्र छोड्न भनियो। अधिकारीहरूले मिडियामा पनि कडा प्रतिबन्ध लगाए। स्थानीय पत्रपत्रिकाले पनि आफ्नो अनलाइन संस्करण अपडेट गर्न सकेनन्। कर्फ्यू र अन्य प्रतिबन्धका कारण अधिकांश पत्रपत्रिका महिनौंसम्म छाप्न सकेनन्। क्षेत्रको कुनै पनि रिपोर्ट भारत र विश्वका समाचार आउटलेटहरूमा पुग्न सकेन । आईआईओजेके वस्तुतः बाँकी संसारबाट काटिएको थियो।

कश्मीरको विशेष दर्जाको खारेजीसँगै हुर्रियत नेताहरू, राजनीतिक कार्यकर्ताहरू, वकिलहरू, मानवअधिकार रक्षकहरू र धार्मिक, व्यापार र सामाजिक संगठनहरूका नेताहरू सहित लगभग १५ सय निर्दोष कश्मीरीहरूलाई गिरफ्तार गरिएको थियो। सैयद अली गिलानी र मिरवाइज उमर फारूक लगायत सबै प्रतिरोधी नेताहरूलाई घरमा नजरबन्द वा जेलमा थुनिएको थियो। पूर्व मुख्यमन्त्रीहरू फारूक अब्दुल्ला, उमर अब्दुल्ला र महबुबा मुफ्तीलाई पनि घरमै नजरबन्दमा राखिएको थियो। यस सैन्य क्र्याकडाउनको क्रममा, ८ लाख भन्दा बढी कश्मीरीहरूलाई उनीहरूको घरहरूमा बन्दी बनाइएको थियो। महिनौंसम्म जारी सैन्य घेराबन्दीले मानवीय संकट सिर्जना गऱ्यो किनभने मानिसहरूले अत्यावश्यक वस्तुहरू र जीवन बचाउने औषधिहरूको तीव्र अभावको सामना गर्नुपरेको थियो।

उही समयमा, भारतीय सेनाले सशस्त्र बल विशेष अधिकार ऐन, सार्वजनिक सुरक्षा ऐन र गैरकानूनी गतिविधि (रोकथाम) ऐन जस्ता कठोर कानूनहरूको आवरणमा हिंसक कारबाहीलाई तीव्र बनाएको छ र ५ अगस्ट २०१९ देखि जुन सम्म । ३० यो वर्ष, व्यावसायिक सेनाले शान्तिपूर्ण प्रदर्शनकारीहरूमाथि क्रूर बल प्रयोग गरेर ३८४ कश्मीरीहरूलाई शहीद गरेको छ र कम्तिमा ३,९०३ अन्यलाई घाइते बनाएको छ। सेनाले १,०२२ भन्दा बढी घर र संरचनामा क्षति पुर्याएको छ र १ सय १८ महिलालाई दुर्व्यवहार गरेको छ।

कोरोनाको प्रकोपपछि, कश्मीरीहरू दोहोरो तालाबन्दीमा रहे किनभने तिनीहरू पहिले नै तालाबन्दीमा थिए, कोविड-सम्बन्धित कर्बहरू लगाइनु अघि नै प्रतिबन्धहरू साहसी गर्दै । कोरोनाको प्रकोपपछि भारतले कश्मीरका जनताविरूद्ध आफ्नो क्रूर कारबाहीलाई अझ तीव्र बनाउन स्थितिको दुरूपयोग गऱ्यो। सन् २०२० को मार्चदेखि २०२१ को जुनसम्ममा महामारीको प्रकोप भएदेखि हालसम्म २९७ जनाको ज्यान गइसकेको छ, १०६२लाई यातना दिइयो र ३२०१ जना भारतीय सेनाले कब्जा गरेको क्षेत्रमा पक्राउ परेका छन् । कश्मीरी नेता मोहम्मद अशरफ सेहराईलाई पनि हिरासतमा व्यवस्थित ढंगले मारिएको थियो।

भारतले कश्मीरीहरू विरूद्ध कानुनी कारबाही सुरू गरेको छ

छ अगस्त द्दण्झढ पछि, भारत द्वारा जम्मू र कश्मीर को कब्जा क्षेत्र को लामो समय सम्म भारतीय अवैध कब्जा को मामला को रूप मा परिभाषित गर्न सकिन्छ। भारतले यसलाई अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त विवादित क्षेत्रसँग गाभ्यो र यसको स्थिति परिवर्तन गर्यो। भारतले अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डको निर्लज्ज उलंघन गर्दै अतिक्रमित भूमिको छुट्टै पहिचान कायम गर्ने कानुन खारेज गऱ्यो। ५ अगस्टको गैरकानूनी र एकपक्षीय कारबाहीपछि भारतले जम्मु कश्मीरका जनताविरूद्ध कानुन परिवर्तन गर्दै नयाँ औपनिवेशिक कानुन लागू गरेको थियो । धेरै संघीय कानूनहरू विस्तार गर्नुका साथै, भारतले कब्जा गरेको कश्मीरमा नयाँ अधिवास र भूमि स्वामित्व कानूनहरू लागू गऱ्यो। भर्खरै, क्ष्क्षइव७८ मा नयाँ दिल्ली-स्थापित प्रशासनले क्ष्क्षइव७८ न्चबलत या म्फष्अषभि ऋभचतषष्अबतभ (एचयअभमगचभ) च्गभिक, द्दण्द्दण मा एउटा खण्ड थप्यो, जसले क्षेत्र बाहिर विवाह गरेको मूल निवासी महिलाको पति वा पत्नीलाई अधिवास प्रमाणपत्रको लागि आवेदन दिन अनुमति दिन्छ। अगस्ट ५, २०१९ धारा ३७० खारेज गरेपछि पनि, क्ष्क्षइव७८ बाहिर विवाह गरेकी मूल महिलाको पति/पत्नीलाई अधिवास प्रमाणपत्र जारी गरिएको थिएन किनभने भारत सरकारले अगस्ट ४, २०२० मा जारी गरेको राजपत्रमा अधिसूचनाले मात्र अधिवास प्रमाणपत्र जारी गर्ने व्यवस्था गरेको थियो। व७८ मा झछ वर्षदेखि बसोबास गर्नेहरू, वा क्षेत्रमा ठ वर्ष अध्ययन गरेकाहरूलाई। माथिका सर्तहरू पूरा भएमा मात्र उहाँलाई अधिवास प्रमाणपत्रको हक थियो। नयाँ दफाले यी सर्तहरू पनि हटाएको छ । नयाँ कानुनी ढाँचाले कब्जा गर्ने अधिकारीहरूलाई क्षेत्रको जनसांख्यिकी परिवर्तन गर्ने पूर्ण इजाजत प्रदान गर्दछ र स्थानीयहरूको बहुमतलाई अल्पसंख्यकमा परिणत गरी गैर-कश्मीरीहरूको आगमनको लागि ढोका खोल्छ। संयुक्त राष्ट्र संघको प्रस्ताव र अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको घोर उल्लङ्घन गर्दै, मोदी सरकारले ३२ लाखभन्दा बढी मानिसहरूलाई अधिवासको दर्जा दिएको छ, जसमा अधिकांश गैर-कश्मीरी हिन्दूहरू छन्। डण्ण,ण्ण्ण भन्दा बढी भारतीय सैनिकहरू र क्षेत्रमा उपस्थित टण्ण,ण्ण्ण प्रवासी मजदुरहरूलाई पनि आगामी दिन र महिनाहरूमा अधिवासको दर्जा दिइने आशंकाहरू परिपक्व छन्।

भारतले आफ्नो कब्जामा रहेको भूभागलाई रणनीतिक घोषणा गरी आफ्नो कब्जामा लिन सेनालाई अधिकार दिने अर्को कानुन बनाएको छ । साथै, यसको मुस्लिम विरोधी नीतिहरूको भागको रूपमा, बीजेपी नेतृत्वको भारतीय शासनले जम्मु र कश्मीरको अन्तर्निहित विशिष्ट चरित्र चित्रण गर्ने प्रतीकहरू र अभिव्यक्तिहरू हटाउन धेरै कदम चाल्यो। घेराबन्दी र खोजी कार्यको क्रममा क्ष्क्षइव७८ का मानिसहरूलाई हिन्दू धर्मको नारा लगाउन भनिएको छ र जो नमान्नेहरूलाई यातना दिइन्छ।

भारत सरकारले छापा, इलेक्ट्रोनिक र अन्य माध्यमका सामग्रीहरू जाँच गर्ने नाममा आईआईओजेकेको लागि नयाँ मिडिया नीति अनावरण गरेको छ। नयाँ कानुनअनुसार सञ्चारमाध्यमले अधिकारीहरूले स्वीकृत गरेको सामग्री मात्रै छाप्न र प्रकाशन गर्न सक्नेछन्। क्ष्क्षइव७८ मा भारत सरकार सञ्चालित प्रशासनले प्रतिरोध आन्दोलनप्रति सहानुभूति भएको भन्दै सरकारी विभागहरूबाट मुस्लिम कर्मचारीहरूलाई मनमानी रूपमा हटाउन थालेको छ। अप्रिल २०२१ देखि, के आधारमा बर्खास्त गरियो र निष्पक्ष प्रतिनिधित्वको मौका नदिईकन एक दर्जनभन्दा बढी यस्ता कर्मचारीलाई 'भारतको सुरक्षामा खतरा' भएको भन्दै बर्खास्त गरिएको छ । जम्मु डिभिजनका हिन्दू बहुल क्षेत्रहरूलाई थप सिटहरू दिने उद्देश्यका साथ मोदी शासनले जम्मू-कश्मीरमा लोकसभा र विधानसभा निर्वाचन क्षेत्रहरूको सीमांकनको प्रक्रिया सुरू गरेको छ। यसो गरेर, आरएसएस समर्थित भारतीय शासन क्ष्क्षइव मा तथाकथित विधानसभा चुनाव हुँदा बहुमत हासिल गर्न र कब्जा गरिएको क्षेत्रमा आफ्नै मुख्यमन्त्री स्थापना गर्न चाहन्छ।

भारतीय उद्देश्य

धारा घठण र घछ८ ले महत्त्वपूर्ण कानुनी सुरक्षा प्रदान गऱ्यो जसले गैर-कश्मीरीहरूलाई काम पाउन, जग्गा खरिद गर्न र क्ष्क्षइव मा स्थायी रूपमा बसोबास गर्न प्रतिबन्धित गर्यो। धारा घठण र घछ८ को खारेज गर्नु पछाडिको सम्पूर्ण उद्देश्य यो अवरोध हटाउन र यसरी त्यहाँ गैर-कश्मीरी हिन्दूहरूको बसोबासलाई कानुनी रूपमा क्ष्क्षइव को मुस्लिम बहुसंख्यकलाई अल्पसंख्यकमा परिणत गर्नु थियो। यसले ठूलो जनसांख्यिकीय परिवर्तनलाई अनुमति दिनेछ र यसरी क्ष्क्षइव को मुस्लिम बहुसंख्यक चरित्रलाई कमजोर पार्नेछ। यसले वास्तवमा भारतको पक्षमा नतिजालाई असर गर्न सक्छ यदि नयाँ दिल्लीले भविष्यमा कुनै पनि समयमा जम्मु कश्मीरमा जनमतसंग्रह गर्न बाध्य भयो। यो संयुक्त राष्ट्र संघको प्रस्तावको सारलाई पनि हानि पुऱ्याउने उद्देश्य हो जस अन्तर्गत जम्मु र कश्मीर एक विवादित क्षेत्र हो र यसको भाग्य कश्मीरी जनताले आफ्नो आत्मनिर्णयको अधिकारको प्रयोग मार्फत निर्णय गर्ने छ।

पाकिस्तानको प्रतिक्रिया

मोदी सरकारको ५ अगस्टको कदमले पाकिस्तानभर चर्को आक्रोश पैदा गरेको छ । पाकिस्तानका जनता र सरकारले क्ष्क्षइव का जनतासँग ऐक्यबद्धता व्यक्त गरेका छन् र कश्मीर मुद्दामा आफ्नो निरन्तर समर्थनलाई पुनः पुष्टि गरेका छन्।उनीहरूले प्रबन्धित जम्मू कश्मीरको स्थितिमा एकपक्षीय परिवर्तनलाई अन्तर्राष्ट्रिय र द्विपक्षीय सम्झौताको उल्लङ्घनको रूपमा अस्वीकार गरे। पाकिस्तान सरकारले भारतलाई विवादित क्षेत्रको जनसांख्यिकी परिवर्तन गर्नबाट रोक्न संयुक्त राष्ट्र र अन्तर्राष्ट्रिय समुदायलाई हस्तक्षेप गर्न बारम्बार आग्रह गरेको छ। पाकिस्तानी नेतृत्वले अतिक्रमित भूभागका जनताको पीडालाई विश्वव्यापी मञ्चमा प्रभावकारी रूपमा उजागर गरेको छ । पूर्व प्रधानमन्त्री, इमरान खानले द्दण्झढ र द्दण्द्दण मा संयुक्त राष्ट्र महासभामा आफ्नो सम्बोधनमा क्ष्क्षइव का जनतामा सबैभन्दा खराब भारतीय अत्याचारमा विश्वको ध्यान खिचे। मोदी सरकारको लडाकु मुदाले क्षेत्रीय र विश्व शान्तिमा गम्भीर खतरा उत्पन्न भएको भन्दै उनले बारम्बार विश्वलाई चेतावनी दिएका छन् । पाकिस्तानको विदेश मन्त्रालयले आफ्नो कब्जामा रहेको भूभागका जनतामाथि भारतीय अत्याचारको बारेमा विश्व नेताहरूलाई निरन्तर अपडेट गरिरहेको छ। अगस्ट ण्छ, द्दण्झढ देखि, पाकिस्तान संसदले क्ष्क्षइव का उत्पीडित जनतासँग ऐक्यबद्धता व्यक्त गर्दै र यस क्षेत्रमा भारतको अवैध कार्यको निन्दा गर्दै धेरै प्रस्तावहरू पारित गरेको छ। सेना प्रमुख जनरल कमर जावेद बाजवाले कश्मीर मुद्दामा पाकिस्तानी सेनाको समर्थन बारम्बार व्यक्त गरेका छन्। उनले पाकिस्तान कश्मीरका लागि अन्तिम गोली, अन्तिम सिपाहीसम्म लड्न तयार रहेको घोषणा गरेका छन् ।

आफ्नो कार्यक्रमको एक भागको रूपमा, पाकिस्तान सरकारले क्ष्क्षइव को विशेष दर्जालाई भारतले अवैध रूपमा खारेज गरेको वार्षिकोत्सव मनाउन अगस्त छ मा 'युम-ए-इस्तेहसल' (शोषण दिवस) मनाउने घोषणा गऱ्यो। यस अवसरलाई अवलोकन गर्नुको मुख्य उद्देश्य क्ष्क्षइव का जनतासँग ऐक्यबद्धता देखाउनु, भारतीय अत्याचारका साथै उनीहरू विरूद्धको दुष्ट योजनाहरू उजागर गर्नु हो।

गत वर्ष, 'युम-ए-इस्तेहसल' मा, पाकिस्तान सरकारले कश्मीरी जनता विरूद्ध भारतीय कारबाहीका साथै कब्जा गरिएको क्षेत्रमा भारतीय सेनाले गरिरहेको अत्याचारको भर्त्सना गर्न कार्यक्रमको आयोजना गरेको थियो। कार्यक्रममा पूर्व प्रधानमन्त्री इमरान खानको ब्द विधानसभामा सम्बोधन, इस्लामाबादमा राष्ट्रपति आरिफ अल्वीको सम्बोधन, इस्लामाबाद र पाकिस्तानका सबै मुख्य शहरहरूमा भारत विरोधी प्रदर्शन र ऐक्यबद्धता मार्च, ट्राफिक अवरूद्ध र साइरन बजाउने सहित देशभर एक मिनेट मौन धारण गरिएको थियो। । साथै भारतीय दमनकारी कदमको भर्त्सना गर्न र आत्मनिर्णयको अपरिहार्य अधिकारका लागि कश्मीरी जनताले दिएको बलिदानप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न सिनेटको विशेष अधिवेशन बोलाइएको थियो । सरकारले इस्लामाबादको कश्मीर राजमार्गको नाम पनि श्रीनगर राजमार्ग राखेको छ।

संसारले कसरी प्रतिक्रिया दियो

छ अगस्ट द्दण्झढ को पछि, जम्मू र कश्मीर एक केन्द्र चरण ग्रहण गर्यो र यो विवाद विश्वभर एक गम्भीर बहस भयो। पाकिस्तानको कडा प्रयास र कब्जा गरिएको क्षेत्रमा निरन्तर सैन्य घेराबन्दीका कारण मानवअधिकारको भयावह अवस्थाले संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषद्लाई ५० वर्षभन्दा लामो समयपछि पहिलो पटक कश्मीरमा आफ्नो बैठक तीन पटक आयोजना गर्न विश्वस्त बनायो। पाकिस्तान र भारतबीच बढेको तनावपछि संयुक्त राष्ट्रका महासचिव एन्टोनियो गुटेरेस र पूर्व अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले कश्मीर विवाद समाधान गर्न बारम्बार मध्यस्थताको प्रस्ताव गरेका थिए । मानवअधिकारका लागि संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय उच्चायुक्त मिशेल ब्याचेलेट, बेलायती संसदका धेरै सदस्य र अमेरिकी सांसदका साथै ओआईसी, एम्नेस्टी इन्टरनेशनल र ह्युमन राइट्स वाचलगायत विश्व निकायले आईओजेकेमा अधिकारको अवस्थाप्रति गम्भीर चिन्ता व्यक्त गरेका छन्। मानव अधिकार परिषद्ले कश्मीरको भयावह अवस्थाबारे दुईवटा प्रतिवेदन जारी गरेको छ। संयुक्त राष्ट्र संघका प्रतिवेदकहरूले पनि क्षेत्रको मानवअधिकार अवस्थालाई हाइलाइट गर्दै आफ्नो बयान जारी गरे। जेनोसाइड वाच, अन्तर्राष्ट्रिय विवादहरूमा नजर राख्ने अन्तर्राष्ट्रिय पर्यवेक्षकले कब्जा गरेको जम्मु र कश्मीरमा बस्ने मुस्लिमहरूको लागि नरसंहारको चेतावनी जारी गरेको छ।

प्रतिरोध गर्न कश्मीरीहरूको अदम्य आत्मा

सन् १९४७ देखि नै भारतीय आक्रमणले जम्मु कश्मीरका जनताबाट कडा प्रतिरोधको सामना गर्नुपरेको थियो । कब्जा गरिएको क्षेत्रका जनताले सन् १९८९ मा आफ्नो अपरिहार्य अधिकार सुरक्षित गर्नको लागि आफ्नो सङ्घर्षलाई गति दिएका थिए। सन् २००८ देखि २०१० सम्म लगातार तीन वर्षसम्म भारतबाट स्वतन्त्रताको माग गर्दै दैनिक रूपमा हजारौं मानिसहरू श्रीनगर र अन्य प्रमुख शहरहरूमा सडकमा उत्रिए। जुवा। ण्ड जुलाई, द्दण्झट मा लोकप्रिय युवा नेता बुरहान वानीको गैरन्यायिक हत्यापछि अधिकृत कश्मीरले अर्को जन-विद्रोह देख्यो। कश्मीरी जनताको भावनाको कदर गर्नुको सट्टा, नयाँ दिल्लीले क्रूर बल प्रयोग गऱ्यो, जसको परिणाम स्वरूप सयौं प्रदर्शनकारीहरू मारिए र हजारौं घाइते भए । भारतीय सेनाले जनवरी झढडढ देखि जुन घण, द्दण्द्दझ सम्म ढछ,डण्ट कश्मीरीहरूलाई शहीद गरेको छ र झटज्ञ,डठड अन्यलाई गिरफ्तार गरेको छ। यस अवधिमा सेनाले झज्ञ,द्दद्धद्ध महिलाहरूलाई दुर्व्यवहार गरेको छ र झज्ञण,द्धझघ संरचनाहरू ध्वस्त पारेको छ ।

यो तथ्य हो कि भारतको नराम्रो प्रकारको क्रूरताको सामना गर्नुपर्दा पनि बहादुर काश्मिरीहरूले विगतमा नयाँ दिल्लीले सुरू गरेका सबै कश्मीरी विरोधी चालहरूको सधैं प्रतिरोध गर्दै आएका छन् र मोदी शासनका पछिल्ला षड्यन्त्रहरूलाई पनि विफल पार्न कटिबद्ध छन्। वास्तवमा ५ अगस्टको भारतको गैरकानूनी कारबाहीले कश्मीरको संकल्पलाई अझ बलियो बनाएको छ र उनीहरूलाई त्यसको विरूद्धमा थप दृढ बनाएको छ। समाधान नभएको कश्मीर विवाद यस क्षेत्रको सम्भावित पाउडर किग भएकोले, यो विश्वव्यापी समुदाय, विशेष गरी संयुक्त राष्ट्र संघले कश्मीरीहरूको पहिचान र क्ष्क्षइव को मुस्लिम बहुल हैसियतमा नयाँ दिल्लीको आक्रमणलाई रोक्न ठूलो रूपमा अगाडि आउन र पहल गर्ने समय आएको छ। कुनै पनि ढिलाइ नगरी कश्मीरी जनताको आकांक्षा अनुसार कश्मीर विवाद समाधान गर्ने उपायहरू ।

समुन्द्र मन्थन सुरू भयो, अमृतको हारालुछ, विष पिउने को ?

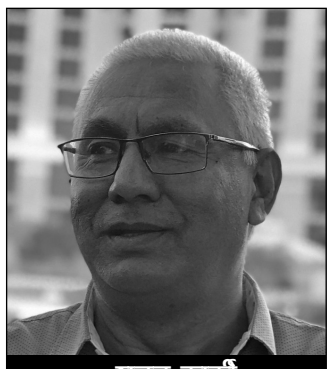

• राजन कार्की
rajan2012karki@yahoo.com

देवताले समुद्र मन्थन गरेर पृथ्वीको रचना गर्न अमृतको लोभ देखाएर असुरको सहयोग लिए । देवता इतरलाई भ्रमित पारेर अमृत देवता आफैले पिए । त्यसपछिको युद्ध देवासुर सङ्ग्राम हो । दैत्यराज वलीसमेत परास्त हुनपुगे । समुन्द्र मन्थनबाट १४ रत्न निस्केका थिए- कामधेनु, उच्चैश्रवा घोडा, ऐरावत हात्ती, मणि, कल्पवृक्ष, रम्भा अप्सरा, देवी लक्ष्मी, वारूणी देवी, चन्द्रमा, पारिजात, पाञ्चजन्य शङ्ख, अमृत कलश । सबै देवताका भागमा परे, अन्य कसैले केही पाएनन् । यहाँसम्म कि निस्केको कालकूट विष कसले पिउने भन्ने अतास चलेको थियो, देवाधिदेव महादेवले ग्रहण गरे ।

राजनीतिमा निर्वाचन संवैधानिक पद्धति रचना गर्ने समुन्द्र मन्थन हो । सम्पूर्ण शक्ति मतदाता हुन् । पार्टीहरूले मतदातालाई असूर व्यवहार गरिरहेका छन् । निर्वाचनमा मतदातालाई भ्रमित पारेर परिणामलाई आफ्नो स्वार्थमा उपयोग गर्छन् नेतृत्वले । सार्वभौम शक्ति विजेता हुनुपर्नेमा निर्वाचनपछि परास्त गरिन्छन् । मतदाताको थाप्लोमा कालकूट विष दिएर जनप्रतिनिधि सत्ता, शक्ति र सम्पन्नताको अमृत पान गर्छन् । निर्वाचनको यो परिक्रमा यसैगरी चल्दै आएको छ । आन्दोलनको सफलता, निर्वाचनको परिणामले जनताको समृद्धि र शान्त स्थापित गर्न सकेको देखिदैन ।

२०५२ सालपछिको १० वर्षे जनयुद्ध, २०६३ सालको जनआन्दोलन, महाकाली सन्धि, एमसिसी, हरेक निर्वाचनमा स्वर्गीय सुख प्राप्त हुने भ्रम फैलाइयो । डुबतेका तिनकेका सहारा भनेझैं दुःखी जनताले पत्याउँदै आए । आशै आशमा सन्तान दरसन्तान स्वर्गवास हुँदै गए, स्वर्ग स्वर्गीय सुख कहिले देख्न पाएनन् ।

निर्वाचनपछि प्राप्त शक्तिबाट शक्तिशाली बनेका हरेक पार्टी, हरेक नेतामा पशुप्रवृत्ति बढेर गयो । जनतामा निराशा बढ्यो, गणतन्त्रमा गणको अपनत्व स्थापित हुनसकेन । गणतन्त्र, लोकतन्त्र नेता र तिनका वरिपरिकाका लागि हरेक दिन दशैं आए सरह आयो । आम नागरिकले गणतन्त्र भनेको सक्नेले लुट्ने खाने व्यवस्था रहेछ भनेर बुझ्न थालेको १५ वर्ष भयो । तैपनि जनता अमृत लोकतन्त्रको सुखानुभूति खोज्न विद्रोह गर्न सक्दैनन् । नेता भ्रम छरिरहेका छन्, पार्टी भ्रमित पारिरहेका छन्, नागरिक भ्रमको तुवाँलोमा रलमिलएका छन् । अलमिलएका देखिन्छन् । यसकारण २०६३ पछिको परिवर्तन राष्ट्र विनष्ट हुने छल विजय, छद्म शासन् सावित हुनपुगेको छ । प्रश्न उठेको छ- हिन्दुधर्म, राजतन्त्रलाई घेराबन्दीको व्यूहरचनाको घट्टमा धूलोपिठो बनाउनेहरूमा राजतन्त्रका विरोधीमात्र थिए कि सारथी पनि थिए ? जो थिए, ती नेपाली तत्व, नेपालीत्व नभएकाहरूमात्र थिए भन्न सकिन्छ । किनकि परिवर्तन भयो, जनताको जीवनस्तरमा परिवर्तन आएन । देश झन झन जोखिममा पर्दै गएको छ । राष्ट्रियता, राष्ट्रिय स्वतन्त्रता साँघुरिन थालेको छ । देशहितभन्दा पराईहितको चिन्तामा नेतृत्व नतमस्तक भएको छ ।

ऐतिहासिक वर्णन अनुसार विक्रमादित्यका नौ रत्नहरू थिए । अमरसिंह, धनवन्तरी, घटकबरपारा, कालिदास, क्षमनाका, शङ्कु, भरममिरा, भारूची र भेतलाभट्ट । मुगल साम्राज्यका सम्राट् अकवरका पनि राजकाजमा सघाउने नौ रत्नहरू थिए- अबुल फजल, राजा टोडीमल, अब्दुल रहिम खान, राजा वीरवल, मुल्लाह दो पिजा, शेख फैज, फकिर अजियो दिन, तानसेन, राजा मान सिंह । उनीहरू कसैले साम्राज्य र सम्राटलाई धोका दिएनन् । इमान तिनको धर्म कर्म भयो । हिजो पञ्चायतका महारथी, बहुदलका महारथी र वर्तमानमा लोकतन्त्रका महारथीहरू रत्न हुन् कि ढुङ्गा ? यिनमा देश र देशवासीप्रति इमान छ कि छैन ? आफैले जारी गरेको संविधान, पद्धतिप्रति राजनीतिक प्रतिवद्धता कति छ ? यी प्रश्न यसकारण यक्ष प्रश्न हुन् किनभने राजनीतिमा इमान, विधिप्रतिको सम्मान, वेष्टमिनिस्टर पद्धतिप्रतिको आदर बाँकी रहेको देखिन्न । जुन देशमा अदालत सडकमा पुग्छ, संवैधानिकता नगरबधुजस्तो लाग्छ, त्यो देशमा लोकतन्त्र छ भन्नु दिउँसै रात पऱ्यो भन्नुजस्तै हो ।

> राजनीतिमा निर्वाचन संवैधानिक पद्धति रचना गर्ने समुन्द्र मन्थन हो । सम्पूर्ण शक्ति मतदाता हुन् । पार्टीहरूले मतदातालाई असूर व्यवहार गरिरहेका छन् । निर्वाचनमा मतदातालाई भ्रमित पारेर परिणामलाई आफ्नो स्वार्थमा उपयोग गर्छन् नेतृत्वले ।

रत्नहरूमा पनि नवरत्न भनिन्छ । रूवी अर्थात् सूर्य, पर्ल अर्था चन्द्र, रेड कोरल अर्था मंगल, इमरल्ड अर्थात् बुध, यलो सपायर अर्थात् बृहस्पति, डायमण्ड अर्थात् शुक्र, ब्लु सफायर अर्थात् शनि, हेसोनाइट अर्थात् राहु, क्याट्स आई अर्थात् केतु । डायमण्ड शक्ति, धन, शत्रुमाथि विजयको स्वरूप हो । रूवी सफलता र लामो आयुका लागि हो । इमरल्ड बल र सुरक्षाको प्रतीक हो । यलो सफायर चमक र प्रेम हो । गार्नेट सुस्वास्थ्य हो । ब्लु सफायर प्रेम र सम्पत्ति हो । पर्ल पवित्रता, खुशी र दुश्मनमाथिको सफलता हो । जरकन धन र सफलता हो भने क्याट्स आई आगो वा गतिबाट संरक्षण हो । यसकारण नवरत्नको महत्व सामाजिक अथवा राजनीतिक जीवनको अङ्ग मानिन्छ ।

रत्नहरू राजनीतिका अङ्ग हुन् तर राजनीतिमा रत्न छन् जस्तो लाग्दैन । भए चम्कनु पर्ने हो, आकर्षण लाग्नुपर्ने हो । राजनीतिमा त भ्रष्टाचार, अनाचार, दुराचार, बलात्कार मात्र देखिन्छ । राजनीतिका रत्नहरू स्वाधीन छैनन्, सार्वभौम पनि छैनन् । जिवन्त छैनन् । लास र दासजस्ता लाग्छन् । किनकि आँखा छ देख्दैनन्, कान छ सुन्दैनन्, विवेक छ बोल्दैनन् । गिदीमा पराजीवी किटाणु सलबलाएपछि ऊ आदेश कुरेर बस्छ, हस् भन्नका लागि टाउकोमात्र हल्लाउँछ । नेता थुप्रै छन्, राजनेता कोही छैनन् । लोकतान्त्रिक गणतन्त्र 'दयालाग्दो' बन्नुको कारण यही हो ।

०४६ सालको होस् कि ०६३ सालको परिवर्तन, दुवै परिवर्तनले सत्ता पार्टीको हातमा पुऱ्यायो । स्थिरता दिन सकेनन् । नेता तिनै छन्- शेरबहादुर देउवा, केपी ओली, प्रचण्ड, माधव नेपाल, झलनाथ खनाल, उपेन्द्र यादव, महन्त ठाकुर, राजेन्द्र महतो, कमल थापाहरू । पार्टी पनि तिनै छन्- नेपाली कांग्रेस, एमाले, माओवादी केन्द्र, राजपा, लोसपा, राप्रपा । यिनका विभाजन आयो, नाम फेरिए तर नेतृत्व उही छन् । यी कुनै पनि पार्टी र नेता रत्न सावित हुनसकेनन् ।

वैज्ञानिक एउटा कथा छ- हलाले विष आविष्कार गऱ्यो । उसलाई आफ्नो सफलतामा आफैलाई शंका लाग्यो । विष बन्यो कि बनेन द्वीविधामा परेपछि उसले आफैमाथि प्रयोग गऱ्यो । हलाले आफ्नो आविष्कारलाई ठाडो घाँटी लगाएर तनक्कै तन्काइदियो । हलाको हल भयो । अर्थात् हला मऱ्यो । त्यसपछि विष हलाहलको नामकरण हुनगयो । नेपालको राजनीतिक परिवर्तनको अघि र पछिको घटनाप्रसङ्ग हलाहलसँग मिल्छ । यतिबेला राजनीति हलाको हल नियति भोगिरहेको छ ।

यसको ताजा उदाहरण हो- परिवर्तनपछि लोकतन्त्र आलु खाएर पेडाको धाक लगाएजस्तो भयो । हरेक पार्टी महाभारतमा गान्धारीले सद्दे आँखामा पट्टी बाँधेजसरी नक्कली अन्धा बनेका छन् र भन्छन्- लोकतन्त्रले धेरै परिवर्तन ल्यायो । नयाँ नेपाल बन्यो । यथार्थमा नयाँ नेपाल होइन, गया नेपाल भएको छ । हावाबाट विजुली निकाल्ने, स्याटेलाइटबाट विजुली बेच्ने, हिन्द महासागरमा पानी जहाज चलाउने, भान्छा भान्छामा ग्यासको पाइप पुऱ्याइदिने, मोनो रेल, केरूङ काठमाडौं रेल चलाउने, घरघरमा दाल चामल पुऱ्याइदिने, सुती सुती खानोस् भन्ने, एमसिसीले विकासको मूल फुटाइदिने, जुत्ता नमिले खुट्टा ताछ्नुपर्छ भन्नेसम्मका जनप्रतिनिधि देखिए । मानसिकता किन यति धेरै बिकृत हो ? जनबलका लिएर सस्तो बजारमा सार्वभौमिकता बेच्ने राजनीति भनेको यही हो ।

संविधान- सिरान हालेर सुत्न सकिने पवित्र गीता, कुरान, बाइबलजस्तो होस् न । लोकतन्त्रको लाज छोप्ने लगौंटी पनि बन्न सकेन । जो सत्तामा जान्छ, भाग शान्ति मिलाएर शासन गर्छ । जो सडकमा छन्, तिनीहरू हैसियतअनुसारको भाग खोज्छन् । पार्टीहरू सत्तालाई काटेर मासु भाग लगाएर खाने पसल पो भयो ।

संविधान विधि हो कि नेताहरूका लागि खोलिएको मधुशाला ?

लोकतन्त्रमा हुनैपर्ने गुण भनेको आचरण र इमान हो । सत्ताका लागि सिद्धान्त र पहिचान नै मास्न तैयार पार्टीहरू देख्दा लाग्छ, नेपालको राजनीति खसी बजार बनिसक्यो ।

अफ्रिका अँध्यारो महादेश भनेर चिनिन्थ्यो । अफ्रिका उज्यालो भइसक्यो । जन्मजात जेठोमध्येको स्वतन्त्र उज्यालो मुलुक नेपाल, अँध्यारोतिर लम्किरहेको छ । अमृत लोकतन्त्रमा उर्लदो अराजक विष अझै देश र दुनियाँको थाप्लोमा खन्याइरहने ?

पढथ्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मऱ्यौ ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले सम्झियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अभियानवाणी

अभियान
साप्ताहिक

सम्पादकीय

देउवा सरकारका तीन अपराधपूर्ण कार्य

परमादेशको पाँच दलिय गठवन्धनको शेरवहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले चारैतिर राज्य आतंक मच्चाउन थालेको छ। यही सरकारले नेपाली भाषा मार्ने प्रयास स्वरुप इम्वोस्ड नम्बर प्रयोग गर्न जनतालाई वाध्य पार्ने प्रयास समेत गरेर नेपाली भाषामा प्लेटहरू बन्दै आएकोमा अहिले अंग्रेजी भाषामा इम्वोस्ड नम्बरहरू प्रयोग गर्न जनतालाई बाध्य पारिएको छ। संविधान सभाले निर्माण गरेको संविधानले सरकारी कामकाज नेपाली भाषामा हुनेछन् भन्ने व्यवस्था गरिएको भएपनि संविधानको उल्लघन गर्दै अग्रेजी भाषामा नम्बर प्लेटहरू बनाउन विदेशी कम्पनीहरूलाई दिईएको छ। विश्वका विभिन्न मुलुकहरूले आफ्नै भाषामा इम्वोस्ड नम्बरहरू प्रयोग गरिरहेको भएपनि देउवा सरकार र सर्वोच्च अदालतका निलम्वित प्रधानन्यायधिस चोलेन्द्र शमशेर राणाको सक्रियतामा इम्वोस्ड नम्बर प्रयोग गर्न थालिएको हो। निलम्वित प्रधानन्यायाधिस राणाले इम्वोस्ड नम्वर प्रयोग गर्न रोकियोस् भन्दै सर्वोच्च अदालतमा परेको मुद्दाको सुनुवाई सम्वैधानिक इजालसमा लगेर आफ्नै अध्यक्षतामा बसेका इजलासबाट नेपाली भाषामा होइन अंग्रेजी भाषामा इम्वोस्ड नम्बर बनाउन आदेश दिएका थिए। सर्वोच्च अदालतका तत्कालिन प्रधानन्यायाधिस गोपाल पराजुलीले अन्तरिम आदेश जारी गर्दै नेपाली भाषामा नम्बर प्लेट बनाउनु भन्ने आदेश दिएकोमा राणाले त्यसलाई उल्टाएर फेरि मुद्धाको पुनरावलोकन नहोस् भनेर सम्वैधानिक इजलासमा पुऱ्याएका थिए।

देउवा सरकारले त्यसैगरी नेपाली जनतावाट विरोध हुँदाहुदै पनि संघीय ससदवाट नागरिकता सम्बन्धी विद्येयक पारित गरेको छ। बहुमतको नाममा सरकारले राष्ट्रघाती निर्णयहरू गर्दै आएको छ। संघीय ससदले पारित गरेको नागरिकता विधेयक संविधान विपरित रहेको छ। संविधानमा अंगीकृत नागरिकता पाएका व्यक्तिहरू राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, प्रधानन्यायाधिस प्रतिनिधिसभाको सभामुख, प्रधानसेनापति हुन नपाउने व्यवस्था गरिएको छ। अहिले पारित भएको नागरिकता सम्बन्धी विधेयकमा अंगीकृत नागरिकता पाएका व्यक्तिका सन्तानले वंशजको नागरिकता पाउने व्यवस्था गरिएकोले गर्दा अव त्यस्तो अग्रीकृत नागरिकता लिएका व्यक्तिका सन्तानले वंशजको नागरिकता पाउने भएकाले उनीहरू समेत राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, प्रधानन्यायधिस तथा सेनापति लगायतका सबै पदमा पुग्न पाउने बाटो खोलिएको छ। त्यसैगरी विदेशी महिलाले नेपाली नागरिकसँग विवाह गरेकै दिन नेपाली नागरिकता पाउने सुनिश्चितता गरिएको हुनाले नेपाललाई फिजिकरण गर्ने प्रयास गरीएको छ। फिजिमा भारतीयहरू जौ काट्न गएका थिए तिनीहरूले केही वर्षपछि फिजिको सत्ता नै कब्जा गरेर महत्वपूर्ण पद प्रधानमन्त्री भएका थिए। अवको केही समयपछि भारत विश्वकै धेरै जनसख्या भएको मुलुक बन्ने भएको छ। पहिले पनि लाखौँ भारतीयहरूलाई नागरिकता दिएको छ। अहिले नागरिकतालाई पकृयालाई खुकुलो पारिएकोमा पहिला राखिएको बन्देज जस्तै नेपाली नागरिकसँग विवाह गरेकी विदेशी महिलाले नेपाली नागरिकता लिन ७ वर्षसम्म नेपालमा बसेको हुनुपर्ने प्रावधाना हटाइएको छ। यो नै राष्ट्रघाती कदम हो। भारतमा नागरिकता पाउन विदेशी महिलाले ७ वर्षसम्म कुर्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ। वेलायतमा नागरिकता पाउन अझ कडा प्रावधान रहेको छ। त्यहाँ नागरिकता पाउन करमा सेवा पुऱ्याएको हुनुपर्ने प्रावधानले गर्दा वेलायतकी राजकुमारी डायनाले ७ वर्ष पछि मात्र वेलायतको नागरिकता पाएकी थिइन् भने भुटानमा विदेशी महिलाले नागरिकता पाउन उनको बच्चाबच्चीले नागरिकता पाएपछि मात्र उनले नागरिकता पाउने प्रावधान रहेको छ भने नेपालमा विवाह भएकै दिन नागरिकता पाउने प्रावधान किन राखियो ?

देउवा सरकारले मुलुकलाई विदेशीहरूको क्रिडास्थल बनाउने प्रयास गरीरहेको वेला कुनै निश्चित व्यक्तिलाई फाईदा पुऱ्याउने गरी करको दरमा हेरफेर गरी अर्थतन्त्रलाई टाट पल्टाउने प्रयास समेत गरेको छ। तत्कालीन अर्थमन्त्री जनार्दन शर्माले बजेट आउने अघिल्ला दिन जेष्ठ १४ गते मध्यरातमा अर्थमन्त्रालयमा अनाधिकृत व्यक्तिलाई प्रवेश गराएर करको दरमा हेरफेर गर्न दिए। प्रतिनिधिसभाले त्यस बिषयमा प्रश्न उठाएपछि ससदीय छानवीन समेत वनाईयो तर त्यो समितिले छानविनको नाममा नौटंकी मात्र गऱ्यो। समितिमा रहेका गठवन्धनका बहुमत सदस्यहरूले छानवीनलाई जरोसम्म पुऱ्याउने प्रयाससम्म नगरी अर्थमन्त्री शर्मालाई किन क्लिन चिट दिए ? यस्ता अपराधपूर्ण कार्य गठवन्धनको सरकारले सत्ता स्वार्थका लागि गरेका हुनाले यस्तो अपराधपुर्ण कार्यको हामी जोडदार विरोध गर्दै अब राष्ट्रपतिले नागरिकता विधेयकलाई प्रमुखीकरण नगरी सर्वोच्च अदालतमा रायका लागि पठाउन राष्ट्रपति समक्ष हामी जोडदार माग गर्दछौँ ।

पाँच दलीय गठबन्धन नै मुलुकका लागि भार

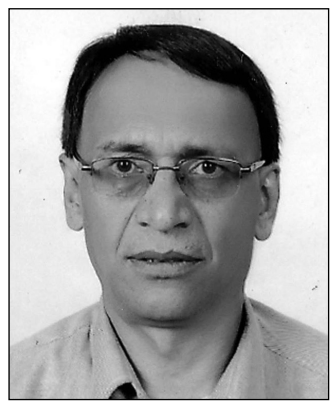

• देवेन्द्र चुडाल
devendrachudal@gmail.com

पछिल्लो समयमा परमादेशको पाँच दलीय शेर बहादुर देउवा सरकार प्रतिशोधको भावनाले अगाडि बढिरहेको छ । त्यसको प्रत्यक्ष प्रमाण हो सर्बोच्च अदालतका निलम्बित प्रधानन्यायाधिश चोलेन्द्र शमशेर राणामाथि लगाइएको महाअभियोगको प्रस्तावलाई अघि नबढाइनु । सत्ताधारी गठबन्धनका ९८ जना सांसदले २०७८ फागुन १ गते संसदमा महाभियोगको प्रस्ताव दर्ता गराएका थिए । महाभियोगको प्रस्ताव दर्ता गराएर उनीहरू चुपचाप बसेका छन् भने प्रस्ताव संसदमा वेवारिस अवस्थामा रहेको छ । महाभियोगको प्रस्ताव पारित हुन दुई तिहाई मतको आवश्यकता पर्ने भएपनि सत्ताधारी दलसँग दुई तिहाई मत नरहेको अवस्थामा उनीहरूले प्रतिशोध लिनैका लागि मात्र प्रस्ताव दर्ता गराएका थिए । संसदमा प्रस्ताव दर्ता गराएपछि त्यसको छिनोफानो गर्ने काम संसदकै भएको हुनाले किन उनीहरू अहिलेसम्म मौन रहेका छन् भन्ने प्रतिनिधिसभाका सभामुखले समेत सो प्रस्तावलाई कार्यान्वयन चरणमा लान सकेका छैनन् । महाभियोगको प्रस्तावलाई टुँगोमा पुऱ्याउन नेपाल वारले श्रावण १६ गते सभामुख अग्नि प्रसाद सापकोटाको ध्यानाकषण गराएको छ । नेपाल वारका प्रतिनिधिहरूसँग कुरा गर्दै सभामुख सापकोटाले आफूले राजनीतिक दलहरूसँग कुरा गरेर प्रस्तावलाई अघि बढाउने आश्वासन प्रतिनिधि मण्डललाई दिएका भएपनि त्यसलाई पत्याईहाल्ने अवस्था देखिएको छैन । प्रस्तावलाई अघि बढाउन दलहरूले कुनै चासो समेत नदेखाएका र सत्ता गठबन्धनसँग दुई तिहाई मत समेत नरहेकोले गर्दा प्रमुख विपक्षी दल नेकपा एमालेको सहयोग र समर्थन विना प्रस्ताव पारित हुन सक्ने सम्भावना देखिँदैन । महाभियोगको संसदीय विशेषाधिकारले गर्दा प्रधानन्यायाधिस जबराको कार्य सम्पादन रोकिएको छ भने सर्बोच्च अदालत लगायत न्यायपरिषद् पनि कामु प्रधानन्यायाधिसको नेतृत्वमा सञ्चालन भईरहेको छ । मुलुकका प्रमुख तीन अङ्ग व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका हुन् । न्यायपालिका लामो समयसम्म कामुको भरमा सञ्चालन हुनुले विभिन्न खालका विकृत्तिहरू उब्जिएका छन् । गत फागुन २८ गते प्रतिनिधिसभा सभाको सञ्चालन नियमावली अनुसार महाभियोग सिफारिस समिति गठन गरिएको भएपनि अहिलेसम्म प्रस्ताव सो समितिमा पठाइएको छैन । प्रस्ताव समितिमा पठाइएपछि तीन महिना ७ दिन भित्रमा प्रतिवेदनलाई पूर्णता दिइसक्नु पर्ने व्यवस्था नियमावलीमा रहेको छ । सात दिनको अवधि भने प्रतिवेदनको पुर्नविचार सहितको हो । तीन महिनाको समय भनेको मूल समिमतिलाई हो समितिमा प्रस्ताव नपाएको अवस्थामा सो तीन महिना गणना हुने छैन प्रस्ताव पारित हुने नहुने कुनै ठोस अवस्था नबन्दा प्रक्रियामा लैजान नै सभामुख र सत्ता गठबन्धनले चाहेका छैनन् । सत्ता गठबन्धनले जबराको कार्यकाल आगामी मंसिर २७ गतेसम्म रहने भएकाले सो कार्यकाल भरी महाभियोग प्रस्तावलाई अघि बढाउन चाहेको छैन ।

कुनै एक व्यक्तिलाई महाभियोगको प्रस्ताव संसदमा दर्ता गरेको अवस्थामा त्यसलाई टुँगो लगाउने काम प्रस्ताव दर्ता गर्ने दलहरूकै भएकाले उनीहरूले नै त्यसलाई टुँगोमा पुऱ्याउनुपर्ने हो तर आफूहरूसँग दुई तिहाई मत नरहेको र प्रमुख विपक्षी दल नेकपा एमालेले समर्थन गर्ने नगर्ने टुँगो नलाग्दा सम्म सत्ता गठबन्धनले महाभियोग प्रस्तावलाई अघि नबढाउने र राणालाई निलम्बित अवस्थामै अवकासमा जाने रणनीतिमा उनीहरू लागेका छन् । यसरी सत्ता गठबन्धनले प्रतिशोधको भावना लिएर महाभियोगको प्रस्ताव दर्ता गरेको प्रष्ट भएको छ । सत्ता गठबन्धनले राणामाथि २१ बुँदे आरोप लगाएको छ ।

जसमा कार्यकारी प्रधानमन्त्रीसँग भाग खोजेको, न्यायिक निष्ठा नरहेको, विचलन देखिएको, न्याय सम्पादन प्रभावकारी रूपमा अघि बढाउन नसकेको तथा न्याय प्रशासनलाई प्रभावकारी रूपमा अघि नबढाएको जस्ता गम्भीर आरोपहरू लगाएका छन् । संसदमा संसदीय सुनुवाई क्रममा गरेका प्रतिवद्धता विपरित काम गरेको न्यायपालिकाको विकृत्ति, विसंगति, अध्ययन प्रतिवेदन कार्यान्वयनका लागि चासो नदेखाएको लगायतका आरोप राणामाथि लगाइएको छ । यी बाहेक सहकर्मी न्यायधिसले नै बेञ्च सेयर नगरेको न्यायसेवा आयोग र न्यायपरिषद्लाई लामो समयदेखि बन्धक बनाएको पूर्व न्यायाधिस समाज र नेपाल वार एसोसियसन लगायतका संस्थाहरूले निरन्तर आन्दोलन जारी राखेकोले पनि महाभियोगको प्रस्ताव ल्याउनु परेको सूचनामा उल्लेख गरिएको छ । यस बाहेक सम्वैधानिक निकायका नियुक्ति विरूद्धका मुद्दाको सुनुवाई पदीय जिम्मेवारी विपरित गरेको निहित स्वार्थ पूर्तिका लागि पदको दुरूपयोग गरेको उक्त मुद्दाहरूको

> संसदीय छानविन समितिले अर्थमन्त्री जनार्दन शर्मालाई निर्दोष सावित गरेपनि जनताले भने उनलाई दोषी करार गरिसकेका छन् । नेपाल आयल निगमलाई टाट पल्टाएर निजी क्षेत्रलाई पेट्रोलिमय पदार्थको कारोबार गर्ने जिम्मेवारी दिने कार्यले तिव्रता पाएको छ ।

प्रारम्भिक सुनुवाई समेत नगरेको सूचनामा उल्लेख गरिएको छ । यस्तै सशस्त्र प्रहरीका पूर्व डिआइजी रञ्जन कोइरालाको मुद्दामा जबराजले न्यायिक विचलन देखाएको समेत आरोप लगाइएको छ । त्यसैगरी आफूले गरेको न्याय सम्पादनको विषयमा सार्वजनिक सञ्चार माध्यममा प्रतिवाद गर्दै हिड्नुपनि आपत्तिजनक भएको सूचनामा उल्लेख गरिएको छ । यसरी प्रधानन्यायाधिश राणामाथि लगाइएका यस्ता गम्भीर आरोपलाई महाभियोग समितिले छानविन गरी टुँगोमा पुऱ्याउनु पर्नेमा ६ महिनासम्म प्रस्ताव दर्ता गर्ने सत्ता गठबन्धनले किन छलफल गर्न चाहिरहेका छैन ? आफूलाई वा गठबन्धनलाई सहयोग नगरेको भरमा यस्ता गम्भीर आरोप लगाएर लामो समयसम्म निलम्बित अवस्थामा राख्नु र कार्यकाल समाप्त हुन लाग्दा समेत महाभियोगको प्रस्ताव टुँगोमा पुऱ्याउन नसक्नु सत्ता गठबन्धन पाँच दलीय सरकारको अर्को महाअपराध हो ।

हुनत परमादेशको शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकार र पाँच दलीय गठबन्धनले आफ्नो स्वार्थ पूरा नभएको अवस्थामा नेपाल राष्ट्र बैंकका गर्भनर महाप्रसाद अधिकारीलाई समेत बर्खास्त गरेको थियो । अर्थमनत्री जनार्दन शर्माले अवैधानिक रूपमा नेपालमा भित्र्याएको रकम फुकुवा गर्न आदेश दिएका र सो आदेश अस्वीकार गरेकै कारण गर्भनर अधिकारी बर्खास्त भएका थिए तर उनलाई सर्बोच्च अदालतले पुनबहाली गराएको छ । पाँच दलीय गठबन्धनको सरकारले अनेक प्रकारका बेथितिहरू गर्दै आएको र मुलुकको अर्थतन्त्र नै संकटमा पुऱ्याएको छ । विगतको केपी ओली नेतृत्वको सरकारलाई दोष लगाएर आफू पानी माथिको ओभानु बन्ने प्रयासमा अर्थमन्त्री जनार्दन शर्माले गरेको हर्कत र अनाधिकृत व्यक्तिलाई मन्त्रालयमा प्रवेश गराएर करका दरमा हेरफेर गर्ने जिम्मेवारी दिइनु अर्को अपराधपूर्ण कार्यको नौटंकी गरियो । २०७९/८० को बजेट निमाणको क्रमा अर्थमन्त्री जनार्दन शर्माले गरेका हर्कत र अनाधिकृत व्यक्तिलाई मन्त्रालयमा प्रवेश गराएर करका दरमा हेरफेर गर्ने जिममेवारी दिइनु अर्को अपराधपूर्ण कार्य भएपनि अर्थमन्त्रीलाई शर्मालाई चोख्याउने रणनीतिका साथ संसदीय छानविन समितिको नौटंकी गरियो । ११ सदस्यीय समितिमा गठबन्धनका ७ जना र विपक्षी दलका ४ जनालाई सदस्यमा राखिनु नै शर्मालाई चोख्याउने पहिलो कदम थियो । संसदीय छानविन समितिले कुनै छानविन र अध्ययन विनै प्रतिवेदन तयार गरी सभामुख अग्निप्रसाद सापकोटालाई बुझाएको छ बहुमतका आधारमा मन्त्री शर्मालाई निर्दोष सावित गरिएको भएपनि नेकपा एमालेका संसदीय छानविन समितिमा रहेका सदस्यहरूले २७ बुँदे छुट्टै विरोध पत्र दिएका छन् । प्रतिवेदन सभामुखलाई बुझाएको पर्सीपल्ट नै जनार्दन शर्मा अर्थमन्त्रीमा पुन नियुक्त भएका हुनाले संसदीय छानविन समिति गठन गर्नु अघि उनले राजिनामा दिएका र प्रधानमन्त्री र माओवादी अध्यक्षले मन्त्री शर्मालाई पुन अर्थमन्त्री बनाउने आश्वासन दिएका हुनाले उनले राजिनामा दिएको रहस्य खुलेको छ ।

पछिल्लो सममयमा मुलुकको अर्थतन्त्र संकटपूर्ण अवस्थामा रहेको छ । शर्माकै कारण अर्थतन्त्र संकटमा परेको आरोप विज्ञहरूले लगाउँदै आएका भएपनि त्यसलाई वेवास्ता गर्दै फेरी शर्मालाई नै अर्थमन्त्री बनाइनुले बजेट निर्माण गर्ने क्रममा प्रधानमन्त्री देउवा र माओवादी अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालको सल्लाहामै नै अनाधिकृत व्यक्तिलाई मन्त्रालयमा प्रवेश गराएर करको दरमा हेरफेर गरी समिति व्यक्ति उद्योगी र व्यावसायिहरूलाई फाइदा पुऱ्याएको प्रष्ट भएको छ ।

अर्थमन्त्रीले अर्थ मन्त्रालयमा रहेका अधुरा कार्यहरूलाई पूरा गर्ने भएका छन् । संसदीय छानविन समितिले उनलाई निर्दोष सावित गरेपनि जनताले भने उनलाई दोषी करार गरिसकेका छन् । नेपाल आयल निगमलाई टाट पल्टाएर निजी क्षेत्रलाई पेट्रोलिमय पदार्थको कारोबार गर्ने जिम्मेवारी दिने कार्यले तिव्रता पाएको छ । अर्थन्त्रीकै सल्लाहमा राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्षको नेतृत्वमा समिति बनाइएको छ । त्यो समितिको प्रतिवेदन पछि नेपाल आयल निगमलाई निजीकरण गर्ने प्रक्रिया सुरू हुनेछ यसरी देउवा सरकार र पाँच दलीय गठबन्धनले गर्दा मुलुक नै फेरी संकटमा फस्न सक्ने सम्भावना रहेकाले गर्दा अब आम जनताले नै जागरूकता देखाउनुपर्ने बेला आएको छ ।

सनातन हिन्दूराष्ट्र नै किन ?

कमल थापा

दोस्रो जनआन्दोलन ०६२/६३ को राजनीतिक परिवर्तनले पहिलो प्रहार नेपालको हिन्दूराष्ट्रको पहिचानमाथि गऱ्यो । माओवादीको दशवर्षे सशस्त्र हिसांत्मक द्वन्द्वकालमा सनातन धर्म, संस्कृति र परम्पराविरूद्ध गतिविधि भए पनि हिन्दूराष्ट्रको पहिचान समाप्त पार्ने विषय सशक्त रूपमा उठेको थिएन । ०६२/६३ को उन्नाइस दिने जनआन्दोलनका दौरानसमेत हिन्दूराष्ट्रविरूद्ध कहीँ कतै आवाज उठेको थिएन ।

तर, सात राजनीतिक दल र माओवादीको संयुक्त आन्दोलनपश्चात् राजासँगको सम्झौताअनुरूप पुनर्स्थापित प्रतिनिधिसभाले ४ जेठ ०६३ मा जारी गरेको विवादास्पद घोषणामार्फत नेपाल अधिराज्यको संविधानमा भएको व्यवस्थालाई उल्ट्याउँदै धर्मनिरपेक्षता लाद्ने काम गरियो । यो कार्य जनताको अभिमतविपरीत थियो । संविधानको भावना र प्रक्रियाको ठाडो उल्लंघन थियो ।

आफ्नो निहित राजनीतिक अभीष्ट र स्वार्थ परिपूर्ति गर्न चाहने नेपालका उग्रवामपन्थी शक्ति तथा नेपालमा धार्मिक सांस्कृतिक प्रभाव विस्तार गर्न चाहने केही पश्चिमा राष्ट्रहरूको संयुक्त षड् यन्त्रको परिणामस्वरूप हिन्दूराष्ट्र समाप्त पारी 'धर्मनिरपेक्षता' कायम गरिएको हो । यसमा कांग्रेस लाचार साक्षी र सहकर्मी बन्न पुग्यो ।त्यसबखत आन्दोलनको रापताप र अन्योलपूर्ण घडीमा यस कार्यको ठूलो विरोध र प्रतिवाद हुन सकेन । केही सामाजिक अभियन्ता र धार्मिक व्यक्तित्वले भिनो स्वरमा यस कार्यको भर्त्सना गरेका भए पनि त्यसबखत धर्मनिरपेक्षताको विरोध तथा हिन्दूराष्ट्रको पक्षमा संगठित रूपमा आवाज उठाउने र सडकमा संघर्ष गर्ने पहिलो र एक मात्र राजनीतिक दल राप्रपा नेपाल मात्र थियो ।

हिन्दूराष्ट्रको पक्षमा आवाज उठाउन थालेपछि विभिन्न कोण र शक्ति केन्द्रबाट राप्रपा नेपालविरूद्ध आक्रमण हुन थाल्यो । धर्मका आधारमा राजनीति गर्न खोजेको, समाजमा धार्मिक भावना भड् काएर अस्थिरता सिर्जना गर्न खोजेको तथा राजसंस्थाका पक्षमा जनमत तयार गर्न हिन्दूराष्ट्रको आवरण बोकेको जस्ता आरोप लगाइयो । पछिल्लो १५ वर्षको राजनीतिक अभ्यासपछि भने ती आरोपको वजन र महत्व क्रमशः घट्दै गएको छ । धर्मनिरपेक्षता कायम गर्नुको अन्तर्निहित उद्देश्य तथा त्यसपछाडिका शक्ति को थिए र के नियत थियो भन्नेबारे बिस्तारै सर्वसाधारणले समेत बुझ्न थालेका छन् । हिन्दूराष्ट्रको पहिचान समाप्त पारेर धर्मनिरपेक्षता कायम गर्नुको उद्देश्य धार्मिक स्वतन्त्रता र समानता कायम गर्नु होइन, बरू धर्मनिरपेक्षताको आडमा उग्रवामपन्थी शक्तिको वर्चस्व स्थापित गर्नु र धर्म परिवर्तन गराएर नेपालको पहिचान कमजोर बनाउनु रहेछ भन्ने अब जनतालाई स्पष्ट भएको छ ।

राप्रपा नेपालले हिन्दूराष्ट्रको एजेन्डा बोकेर धर्मका आधारमा राजनीति गर्न खोजेको छ भन्ने आरोप भ्रममूलक त छँदै छ, त्यसमा राप्रपा नेपालको सिद्धान्तबारे ज्ञानको अभावसमेत देखिन्छ । राप्रपा नेपालले हिन्दूराष्ट्रको पक्षमा आवाज उठाएर धर्मका आधारमा देशको शासन व्यवस्था सञ्चालन हुनुपर्छ भन्ने माग गरेको होइन । त्यसैगरी राज्यले हिन्दू धर्मलाई विशेष संरक्षण र सुविधा दिनुपर्छ भन्ने माग पनि गरेको छैन उसले । राप्रपा नेपाल धार्मिक राज्यको पक्षपाती होइन । राप्रपा नेपाल सर्वधर्म समभाव तथा पूर्ण धार्मिक स्वतन्त्रतासहितको सनातन धर्मसापेक्ष हिन्दूराष्ट्रको पक्षमा छ । राप्रपा नेपाल सबै धर्मबीच सद्भाव र सहकार्यको पक्षधर हो ।

हाम्रो संविधानमा हिन्दूराष्ट्रको प्रवधान लेखिनुपूर्व पनि सदियौँदेखि नेपाल सनातन धर्मसापेक्ष हिन्दूराष्ट्र रहँदै आएको छ । संविधानमा हिन्दू शब्दको प्रयोग वा हिन्दूराष्ट्र लेख्ने कामको प्रारम्भ २०१५ मा बनेको संविधानदेखि भएको हो । त्यसपछि २०१९ मा बनेको पञ्चायती संविधान र पहिलो जनआन्दोलनपछि स्वयं आन्दोलनकारी शक्तिले बनाएको ०४७ सालको संविधानले समेत त्यही व्यवस्थालाई निरन्तरता दिए ।

नेपाल अधिराज्यको संविधान २०४७ मा भएको तत्सम्बन्धी व्यवस्थालाई असंवैधानिक रूपमा हटाउने काम ४ जेठ ०६३ को घोषणाबाट भएको हो । ०४७ को संविधानलाई विस्थापित गरी बनाइएको नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ मा पहिलोपटक 'धर्मनिरपेक्षता'लाई संविधानको अंग बनाइयो । पछि सोही व्यवस्थालाई नेपालको संविधान २०७२ मा समेत कायम गरियो । यी सबै कार्य कार्यान्वयन गर्दा प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपले जनताको अभिमत बुझ्ने काम भएको छैन । बरू संविधानसभाबाट संविधान निर्माण हुनुअघि जनताको सुझाव लिने क्रममा करिब नब्बे प्रतिशत जनताले धर्मनिरपेक्षताको खारेजी र हिन्दूराष्ट्र कायम गर्न दिएको सुझावलाई संविधान निर्माताहरूले रद्दीको टोकरीमा फालिदिएका थिए ।

हिन्दूराष्ट्र हटाउने काम धार्मिक सांस्कृतिक क्षेत्रको अगुवाइ वा आग्रहमा भएको पनि होइन । यो कार्य नितान्त राजनीतिक दलहरूबाट भएको हो । राजनीतिक दलहरूले गरेको यो फोहोरलाई सफा गर्ने दायित्व पनि राजनीतिक दलहरूकै हो । राप्रपा नेपालले यही जिम्मेवारी निर्वाह गर्न खोजेको हो । राप्रपा नेपालको यो जिम्मेवारीबोधलाई धर्मको आधारमा राजनीति गरेको आरोप लगाउनु सर्वथा अतिशयोक्तिपूर्ण छ ।

सनातन धर्म केवल संकीर्ण अर्थमा बुझिने धार्मिक कृत्य वा पूजा, आराधना र उपासनाको विषय मात्र होइन । संसारमा हामी नेपाली भनेर चिनिन्छौँ । नेपाली भन्ने हाम्रो पहिचान छ । आखिर यो पहिचानको आधार के हो ? पहिचानविना न व्यक्ति जीवन्त रहन्छ, न समाज वा राष्ट्र नै जीवन्त रहन सक्छ । गोपाल वंशदेखि किराँत, लिच्छवि, मल्ल र शाह वंशको कालमा नेपाली समाजको आफ्नो साझा र विशिष्ट संस्कृति एवं पहिचान बनेको छ । यो पहिचान एक दिनमा बनेको होइन । हजारौँ वर्षको हाम्रो धर्म, रीतिथिति, परम्परा र आस्थाका आधारमा संसारमा अन्त कहीँ नभएको हामी नेपालीको एउटा मौलिक र विशिष्ट संस्कृति एवं पहिचान बनेको छ ।

संसारमा हिन्दू धर्मप्रति आस्था राख्नेको पनि ठूलो संख्या छ । यसैगरी बुद्ध धर्ममा आस्था राख्नेहरूको पनि ठूलो संख्या छ । तर, नेपाल मात्रै एउटा यस्तो देश हो, जहाँ हिन्दू र बुद्ध धर्म मान्नेबीचको लामो सांस्कृतिक सहकार्य वा संयोजनबाट एउटा विशिष्ट नेपाली संस्कृति र पहिचान निर्माण भएको छ । यो पहिचान निर्माणमा किराँत धर्मावलम्बी एवं प्रकृतिपूजकहरूको पनि योगदान छ । यो पहिचान विशिष्ट र मौलिक छ । सनातन धर्मको मूल स्रोतबाट निःसृत कर्म, आस्था र मान्यताको समष्टि हो, नेपाली पहिचानको आधार । यही पहिचानको रक्षार्थ नै हामीले सनातन धर्मसापेक्ष हिन्दूराष्ट्र पुनर्स्थापनाको आवाज उठाएका हौँ ।

नेपालमा सयभन्दा बढी जातजातिको बसोवास छ । त्योभन्दा बढीको संख्याका भिन्न-भिन्न भाषाभाषी छन् । हामी कोही हिमालमा बस्छौँ, कोही पहाड, कोही तराई मधेसमा बस्छौँ । जुनसुकै जातिको भए पनि, जुनसुकै भाषा बोल्ने भए पनि, जुनसुकै ठाउँमा बसोवास गर्ने भए पनि हामी सबै नेपालीको साझा भगवान् छन् । हामी को हिन्दू, को बुद्धिस्ट आपसमा अंकमाल गरेर भगवान् पशुपतिनाथको दर्शन गर्छौँ, हलेसी महादेवको मन्दिरमा जान्छौँ । हामी हिन्दू र बुद्धिष्टहरू आपसमा हातेमालो गरेर भगवान् बुद्धको पूजा आराधना गर्न लुम्बिनी जान्छौँ । चाहे टोपी लगाउने होस्, चाहे धोती, हामी सबैलाई एकताको सूत्रमा गाँस्ने कार्य यही सनातन धर्म र संस्कृतिले गरेको छ । चाहे मैथिली भाषा बोल्ने होस्, चाहे नेवार वा तामाङ अथवा खस भाषा बोल्ने होस्, हामी सबैलाई एकताको सूत्रमा आबद्ध गर्ने काम यही सनातन धर्म र संस्कृतिले गरेको छ । विविधतामा एकता नेपालीको राष्ट्रिय संस्कार हो । यो एकताको आधारलाई बलियो बनाउन हामीले सनातन धर्मसापेक्ष हिन्दूराष्ट्रको पक्षमा आवाज उठाएका हौँ ।

आदिकालदेखि जब नेपाल राज्यको सिर्जना भयो, त्यस वेलादेखि हाम्रो समाज, परिवार र राज्यव्यवस्था सञ्चालनको आधार यही सनातन धर्म, संस्कृति, परम्परा, मूल्य र मान्यता रहिआएको छ । वैदिक सभ्यता हाम्रो अस्तित्वको मूल स्रोत हो । वैदिक दर्शन हाम्रो पहिचानको मूल स्तम्भ हो ।०६२/६३ को राजनीतिक परिवर्तनसँगै जनताको प्रत्यक्ष अभिमतविनै, नेपालको हिन्दूराष्ट्रको पहिचान समाप्त पारियो । जनताले सुन्दै नसुनेको, कहीँ कतै आवाज नउठेको धर्मनिरपेक्षताको मान्यता लाद्ने काम गरियो । धर्मनिरपेक्षताको आडमा अहिले योजनाबद्ध र संगठित रूपमा धर्म परिवर्तन गराउने कार्य भइरहेको छ । लोभलालच, भ्रम र दबाबका आधारमा गत पन्ध्र वर्षमा मात्र दसौँ लाखको धर्मपरिवर्तन गराइएको छ ।

धर्म परिवर्तनको निसानामा सबैभन्दा बढी आदिवासी जनजाति र दलित समुदायका व्यक्ति परेका छन् । केबल हिन्दू मात्र होइन, बुद्धिष्ट र किराँतीको पनि ठूलो संख्यामा धर्म परिवर्तन गराइएको छ । यही गतिमा धर्म परिवर्तन हुँदै जाने हो भने नेपालको राष्ट्रिय पहिचान, राष्ट्रिय एकता र राष्ट्रिय अस्तित्वको आधारका रूपमा रहेको सनातन धर्म अर्थात् हिन्दू र बौद्ध धर्मावलम्बी नै नेपालमा अल्पमतमा पर्न सक्ने खतरा छ । २००७ सालमा नगण्य संख्यामा रहेका इसाई अहिले नै नेपालको तेस्रो ठूलो धार्मिक सम्प्रदाय, किराँतीभन्दा ठुलो संख्यामा पुगिसकेका छन् । हामी कुनै धर्म वा आस्थाका विरोधी होइनौँ, तर धर्म परिवर्तनको यो डढेलोलाई नरोक्ने हो भने सदियौँदेखि कायम रहँदै आएको सामाजिक सद् भाव र एकता खलबलिएर नेपाल धार्मिक द्वन्द्वको दलदलमा फस्न सक्ने खतरा छ ।

नेपालका उग्रवामपन्थी शक्तिले आफ्नो राजनीतिक अभीष्ट र स्वार्थ पूरा गर्न तथा केही पश्चिमा मुलुकले नेपालमा धार्मिक सांस्कृतिक प्रभाव कायम गर्न गरिएको षड्यन्त्र वा प्रयासको परिणामस्वरूप सनातन धर्म संस्कृतिमाथि अहिले आक्रमण भइरहेको हो । यो धार्मिक सांस्कृतिक आक्रमणले हाम्रो पहिचान, एकताको आधार र राष्ट्रिय अस्तित्वको मुहानलाई खल्बलाइदिएको मात्र होइन, धर्म परिवर्तनसँगै आएका विकृति र विसंगतिले राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक क्षेत्रमा समेत नेपाललाई नराम्रोसँग क्षतविक्षत् तुल्याएको छ । नेपालको राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक हरेक क्षेत्रमा हाल तीव्र गतिले बढ्दै गइरहेको विकृति, विसंगति, व्यभिचार, भ्रष्टाचार, अनैतिकता र संकटको मुख्य कारणमध्ये धार्मिक

>>> बाँकी ६ पेजमा

> हिन्दूराष्ट्रको पहिचान समाप्त पारी धर्मनिरपेक्षता कायम गर्नुको उद्देश्य धार्मिक स्वतन्त्रता र समानता कायम गर्नु होइन, बरु धर्मनिरपेक्षताको आडमा उग्रवामपन्थी शक्तिको वर्चस्व स्थापित गर्नु र धर्म परिवर्तन गराएर नेपालको पहिचान कमजोर बनाउनु रहेछ भन्ने अहिले आएर प्रस्ट भएको छ ।

बेपत्ता आयोगको अढाइ वर्ष : के भया, के भएन ?

हेमन्त रावल

संक्रमणकालीन न्यायलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा 'बेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरूको छानबिन गर्ने' ऐतिहासिक जिम्मेवारीसहित बेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरूको छानबिन आयोगमा २०७६ माघ ६ गते पदाधिकारीहरूको नियुक्ति भयो । २०७९ असार मसान्तमा आयोगका पदाधिकारीहरूको पदावधि समाप्त भइसकेको छ ।

ऐनले तोकेको सत्यको अन्वेषण, पीडित र पीडक पहिचान, पीडितलाई परिचयपत्र दिने, दोषी देखिएकालाई कारबाही सिफारिस तथा सशस्त्र द्वन्द्वको कारण पहिचान गरी भविष्यमा त्यस्तो अवस्था दोहोरिन नदिने विषयसमेत समेटी आयोग स्थापनासँगै गन्तव्य मार्ग कोरिएको थियो । दुई वर्ष ६ महिना आयोगमा रहेर गरेको सेवा जीवनभर अविस्मरणीय रहनेछ ।

आयोगबाट सार्वजनिक पाँचौं अन्तरिम प्रतिवेदन, २०७९ अनुसार अढाइ वर्षको अन्तरालमा ३ हजार २८८ उजुरी दर्ता भए । तीमध्ये ७५३ वटाको फछ्र्योट भइसकेको छ । बेपत्ता पारेको भनिएका ४८ व्यक्तिको स्थिति सार्वजनिकसमेत गरिसकिएको छ ।

२ हजार ५५८ उजुरीहरू छानबिनको अवस्थामा छन् । उजुरी परेका ७५ जिल्लामध्ये ६७ जिल्लामा १ हजार ३२१ पीडित परिवारका ३ हजार ९ सय ९३ सदस्यलाई परिचयपत्र वितरण गरिएको छ । बाँकी काम एक वर्षभित्र सम्पन्न गर्नेगरी कार्ययोजनासमेत बनाइएको छ ।

साबिकमा शान्ति तथा पुनर्निर्माण मन्त्रालयबाट कुनै राहत नपाएका ५५१ परिवारलाई प्रतिपरिवार १० लाख रूपैयाँका दरले छुट राहत प्रदान गर्न सिफारिस भएको थियो । तीमध्ये ९३ परिवारलाई सरकारबाट राहत प्रदान भइसकेको छ । अन्य परिवारलाई राहत प्रदान गर्ने प्रक्रिया चलिरहेको छ ।

उजुरीका आधारमा आयोगबाट सशस्त्र द्वन्द्वका क्रममा बेपत्ता पारिएका व्यक्तिहरूको सूची सार्वजनिक गरी त्यस्ता व्यक्तिका सम्बन्धमा कुनै थप जानकारी भए सोसमेत संलग्न गरी सबै प्रदेश, जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय र प्रत्येक पालिकालाई जानकारी गराउने काम सम्पन्न भएको छ । जसबाट पीडितहरूलाई तीनै तहका सरकारसमक्ष नेपालको संविधान र प्रचलित कानुनले निर्देश गरेका तमाम हकअधिकार प्राप्त गर्ने मार्गप्रशस्त भएको छ ।

पदाधिकारी नियुक्ति हुँदाका बखत भनिएजस्तो आवश्यक स्रोत साधनको उपलब्धता र सहजीकरण भने हुन सकेन । यद्यपि कानुनले दिएको कार्यादेशअनुसारका कार्य धेरै हदसम्म आयोगबाट सम्पादन भए । आयोगबाट पीडित परिचयपत्र पाउनासाथ त्यस्ता व्यक्ति कानुनतः परिपूरणको हकदार हुने भएकाले तत्काल परिचयपत्र प्रापकले पाउने सेवासुविधा उपलब्ध गराउन यसबीचमा आयोगबाट निर्णय भएको छ ।

यस्ता व्यक्तिलाई सेवासुविधा उपलब्ध गराउन संघीय सरकारलाई अनुरोध भएको थियो । मन्त्रीस्तरीय निर्णय भई हाल मन्त्रिपरिषद्मा त्यो विचाराधीन अवस्थामा रहेको छ । नेपालको संविधान र प्रचलित कानुनबमोजिम परिचयपत्र प्रापकलाई दिनुपर्ने सेवासुविधा, सम्मान र नामकरण गर्न पीडितहरूको सहमतिमा निर्देशिका बनाई संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्ला र पालिकाहरूलाई पत्राचार गरिएको छ ।

बजेट वक्तव्यमार्फत पीडित परिवारका न्यायोचित माग सम्बोधन गर्न पीडितलाई परिपूरण प्रदान गरिने भनी ऐनमा समावेश भएका निःशुल्क शिक्षा तथा स्वास्थ्योपचार, सीपमूलक तालिम, बिनाब्याज वा सहुलियतपूर्ण ब्याजमा ऋण सुविधा, बसोबासको व्यवस्था, रोजगारीको सुविधा र आयोगले उपयुक्त सम्झेको अन्य सुविधा वा सहुलियत राज्यका तर्फबाट प्रदान गर्न सातै प्रदेश प्रमुख, मुख्यमन्त्री, आन्तरिक मामिला तथा सञ्चारमन्त्रीहरूलाई आयोगका पदाधिकारीहरूले भेटेरै बेपत्ता व्यक्तिहरूको सूचीसमेत हस्तान्तरण गरिएको छ ।

पीडित व्यक्ति वा निजका परिवारलाई कस्तो परिपूरणको सिफारिस गर्ने भन्ने सम्बन्धमा आयोगबाट मस्यौदा तयार भएको छ । मस्यौदाका सन्दर्भमा सबै सरोकारवालाहरूसँग छलफल गर्ने आयोगको निर्णयबमोजिम कार्य प्रगति भइरहेको छ ।

वर्तमान आयोगको कार्यकालमा कोसिस गर्दागर्दै बेपत्ता व्यक्ति वा निजका पीडित परिवारको हकमा आफू वा आयोगले सोचेजति काम गर्न वा हुन नसकेको यथार्थ रहेको छ । वर्तमान मुलुकी परिवेशमा हामीले जे सक्यौं, त्यो गऱ्यौं ।

नेपालमा २०५२ फागुन १ देखि २०६३ मंसिर ५ गतेसम्म भएको सशस्त्र द्वन्द्वका क्रममा बेपत्ता पारिएका व्यक्तिका सम्बन्धमा आयोगबाट पीडित पहिचान भएका व्यक्तिहरूको मुलुकका तर्फबाट कदर तथा सम्मान गरिनुपर्छ । नेपाली-नेपालीबीच भएको सशस्त्र द्वन्द्व मुलुकका लागि बिर्सन नसक्ने अत्यन्त पीडादायी दुर्घटना थियो । यो जसलाई पर्छ, त्यसले मात्र यसको गाम्भीर्य महसुस गर्न सक्छ । परेकालाई मात्र पीडाबोध हुन सक्छ । आगामी दिनमा व्यक्ति बेपत्ताको पीडा कोही नेपाली वा अरू कसैले भोग्नु नपरोस् ।

> २ हजार ५५८ उजुरीहरू छानबिनको अवस्थामा छन् । उजुरी परेका ७५ जिल्लामध्ये ६७ जिल्लामा १ हजार ३२१ पीडित परिवारका ३ हजार ९ सय ९३ सदस्यलाई परिचयपत्र वितरण गरिएको छ । बाँकी काम एक वर्षभित्र सम्पन्न गर्नेगरी कार्ययोजनासमेत बनाइएको छ।

हामी आज जो जुन स्थानमा छौं, पीडितलाई सकेको सहयोग गरौं । सहयोग गर्न नसके नयाँ कानुन बनाउने होस् वा अन्य कुनै बहानामा पीडितहरूको अवस्थालाई गिजोलेर अझ बढी पीडा थप्ने काम नहोस् ।

पीडितहरूको सम्बन्धमा राज्यले नीतिगत रूपमा स्वीकार गरेका कुराहरू लागू गरी न्याय प्रदान गर्न अत्यन्त ढिला भइसकेको छ । यस विषयलाई प्राथमिकतामा राखेर आगामी दिनमा बन्ने आयोगले पीडितको भावना र अवस्था सम्बोधन गर्नुपर्ने जिम्मेवारी छ । यो नेपाली मात्रको कहिल्यै नपुरिने घाउलाई नेपालीकै मन, मुटु, विवेक र प्रयासले समाधान गरिनु अपरिहार्य आवश्यकता हो ।

सनातल हिन्दूराष्ट्र...

सांस्कृतिक क्षेत्रमा देखिएको विचलन र स्खलन पनि एक हो । धार्मिक सांस्कृतिक अतिक्रमणले नेपालको हिन्दूराष्ट्रको पहिचान कमजोर पारेको मात्र होइन, अन्ततः यसले नेपालको अस्तित्वलाई नै आघात पुऱ्याउने अवश्यम्भावी छ ।

त्यसर्थ, नेपालको राष्ट्रिय एकता, पहिचान र अस्तित्वको आधारलाई फेरि सशक्त तुल्याउन राप्रपा नेपालले हिन्दूराष्ट्र पुनर्स्थापना गर्ने दृढ संकल्प गरेको हो । संविधानमा 'हिन्दूराष्ट्र' लेखाउन मात्र राप्रपा नेपालले हिन्दूराष्ट्र पुनर्स्थापनाको विषय उठाएको होइन । निश्चय पनि संविधानमा हिन्दूराष्ट्र कायम गर्ने हाम्रो संकल्प हो । तर, राप्रपा नेपाल नेपालको सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक रूपान्तरणको आधार परम्परादेखि नेपालमा चलिआएको सनातन एवं वैदिक दर्शन, मूल्य र मान्यता हो तथा भविष्यमा पनि कायम हुनुपर्छ भन्ने विचारलाई आत्मसात् गर्छ । जसरी केही पार्टी मार्क्सवाद, साम्यवाद, समाजवाद, पुँजीवादलाई आफ्नो आदर्श वा वैचारिक दर्शनका रूपमा लिन्छन्, त्यसैगरी राप्रपा नेपालले राष्ट्रियता, लोकतन्त्र, आर्थिक उदारवाद र वैदिक दर्शनको बृहत् चिन्तनमा आधारित 'संवर्धनवाद'लाई राष्ट्र-निर्माणको वैकल्पिक मार्गचित्र र आफ्नो पार्टीको वैचारिक दर्शनका रूपमा आत्मसात् गरेको छ ।

कतिपयले प्रश्न गर्छन्, राप्रपा नेपालले यो धार्मिक विषलाई किन उठाइरहेको छ । नेपालको हिन्दू राष्ट्रको पहिचान धार्मिक विषय मात्र होइन, यो पूजा-आराधना गर्न पाउने हक र अधिकारको विषय मात्र पनि होइन, यो हाम्रो पहिचान, एकता, संस्कृति र राष्ट्रिय अस्तित्वसँग गाँसिएको विषय हो । नेपाल विश्वका महान् धर्म र संस्कृतिको उद्गमस्थल हो । सनातन धर्म संस्कृति र परम्पराको आलोकमा आयुर्वेद, ब्रह्माण्ड विज्ञान, ज्योतिष शास्त्र, योग जस्ता मान्यता र अभ्यास प्रादुर्भाव भएको हो । सनातन धर्म विश्वको सबैभन्दा प्राचीन, समृद्ध र गौरवशाली मान्यता हो । यस मान्यताको भावभूमि नेपाल हो ।

समयक्रममा परिमार्जन गर्दै यो मान्यताको रक्षा गर्नु प्रत्येक नेपालीको कर्तव्य हो । यही कर्तव्यको निर्वाहका निम्ति निहित हामीले सर्वधर्म र पूर्ण धार्मिक स्वतन्त्रतासहितको सनातन हिन्दूराष्ट्रका पक्षमा आवाज उठाएका हौं । राजनीतिक स्वार्थ वा चुनावमा अल्पसंख्यकको संगठित भोट पाइन्छ भन्ने लोभमा पहिचान, एकता र राष्ट्रियतासँग गाँसिएको विषयमा मौन रहनु बेइमानी मात्र होइन, राष्ट्रप्रतिको गद्दारी पनि हो । हामी नेपालमा हिन्दूराष्ट्रको संवैधानिक पुनर्स्थापना मात्र होइन, नेपालको आर्थिक विकास र समृद्धि तथा व्यक्ति, परिवार, समाज र राज्य सञ्चालनको धरातल र आदर्शसमेत 'संवर्धनवाद' हुनुपर्छ भन्नेमा विश्वास गर्छौं । (नयाँ पत्रिका)

खेलकुद

यू-२० साफ च्याम्पियनसिपमा नेपालको लगातार दोस्रो जित

नेपाली राष्ट्रिय यू-२० टोलीले साफ यू-२० च्याम्पियनसिपअन्तर्गत बुधबार श्रीलंकालाई ३-० ले पराजित गरेको छ । प्रतियोगितामा लगातार दोस्रो जितका साथ नेपाल फाइनलनजिक पुगेको छ । नेपाल अंक तालिकाको शीर्ष स्थानमा पुगेको छ । नेपालले दुई खेलबाट ६ अंक जोडेको छ । दोस्रो स्थानमा रहेको बंगलादेशले पनि ६ अंक बटुलेको छ । गोलअन्तरमा नेपालले बंगलादेशलाई पछि पारेको हो । भारत, माल्दिभ्स र श्रीलंकाले अंकको खाता खोलेका छैनन् । लिग चरणपछि शीर्ष दुई टोलीले फाइनलमा प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । नेपालले अब आइतबार भारतको सामना गर्नेछ । फाइनल ५ अगस्टमा हुनेछ ।

भारतको भुवनेश्वरस्थित कालिंगा रंगशालामा नेपाललाई दोस्रो जित दिलाउने क्रममा कप्तान आयुष घलान, कृतिशरत्न छुन्जू र मनग्य नकर्मीले एक-एक गोल गरेका थिए । नेपाल र श्रीलंकाबीच पहिलो हाफ गोलरहित बराबरीमा सकिएको थियो । मुख्य प्रशिक्षक मेघराज केसीले मध्यान्तरपछि खेल रणनीति परिवर्तन गरेका थिए । दोस्रो हाफमा नेपाली खेलाडी आक्रामक रूपमा प्रस्तुत भए ।

खेलको ५९औं मिनेटमा कप्तान आयुषले नेपाललाई १-० को अग्रता दिलाए । अभिषेक वाइबाको क्रसमा आयुषले गोल गरे । आयुषले डिबक्सभित्र वान टचमै गोल गरेका हुन् । कृतिशले खेलको ६५औं मिनेटमा नेपाललाई २-० को स्थितिमा ल्याए । कृतिशले कप्तान आयुषको पासमा गोल गरेका हुन् । आयुषले डिबक्सभित्र कृतिशलाई सटिक पास दिए । कृतिशले वान टचमै क्रसबारमा गोल गरे । खेलको ८०औं मिनेटमा नेपाल ३-० ले अघि रह्यो । मनग्यले सुगम सुवालको पासमा गोल गरेका हुन् । खेलको अन्तिम इन्जुरी समयमा गोलरक्षक ईश्वर गुरूङले श्रीलंकाली खेलाडी मुन्सिफको सशक्त प्रयासलाई विफल पारे ।

यसअघि खेलको २३औं मिनेटमा मुहमेधु मुन्सिफले श्रीलंकालाई अग्रता दिलाउने मौका खेर फाले । उनले वन भर्सेस वनको अवस्थामा समेत गोल गर्न सकेनन् । मुन्सिफको प्रहार बारमा लागेको थियो । खेलको २९औं मिनेटमा भएको नेपालको एक गोललाई रेफ्रीले मान्यता दिएनन् । खेलको ४४औं मिनेटमा कप्तान आयुषको लामो फ्रिकिकमा सुवालले प्रहार गरेको हेडिङ क्रसबारमाथि गएको थियो । नेपाल र श्रीलंकाबीचको खेलमा पटक-पटक फ्लड लाइट बन्द भएको थियो । खेलको ५२औं मिनेटमा श्रीलंकाली खेलाडी मोहमद साहिलको हेडिङ बारमा लागेको थियो ।

भुवनेश्वरको कालिंगा रंगशालामा बुधबार भएको पहिलो खेलमा बंगलादेशले प्रतियोगिताकै साविक विजेता भारतलाई २-१ ले पराजित गरेको छ । बंगलादेशले पनि प्रतियोगितामा लगातार दोस्रो जित हात पारेको हो । यसअघि बंगलादेशले श्रीलंकालाई १-० ले हराएको थियो ।

प्रिन्ससहित १० खेलाडीलाई ओलम्पिकको छात्रवृत्ति

सन् २०२४ मा फ्रान्सको पेरिसमा आयोजना हुने ग्रीष्मकालीन ओलम्पिकका लागि १० नेपाली खेलाडीले ओलम्पिक छात्रवृत्ति प्राप्त गरेका छन् । नेपाल ओलम्पिक कमिटीले सम्बन्धित खेल संघको सिफारिसमा बुधबार छात्रवृत्तिका लागि १० खेलका १० खेलाडी छनोट गरेको हो । छनोट भएका खेलाडीलाई अन्तर्राष्ट्रिय ओलम्पिक कमिटीले स्वीकृत गरेको एनओसीका उपाध्यक्ष तथा कार्यकारी निर्देशक चतुरानन्दराज वैद्यले बताएका छन् । छात्रवृत्तिको लक्ष्य ओलम्पिकमा छनोट रहनेछ । छनोट हुने खेलाडीमा टेबल टेनिसका संयोग कपाली (व्यक्तिगत), फेन्सिङका पायष योञ्जन (साबर), पौडीका नासिर याहा हुसेन (दुई सय मिटर फ्रिस्टाइल) र ब्याडमिन्टनका प्रिन्स दाहाल (व्यक्तिगत) रहेका छन् । यसैगरी, जुडोकी मनिता श्रेष्ठ प्रधान (५६ केजीमुनि), सुटिङकी सुस्मिता नेपाल (१० मिनेटर एयर राइफल), तेक्वान्दोकी युनिसिया राई (४९ केजीमुनि), डान्स स्पोर्टस्का दीपक लामा (बि-ब्वाइङ), गल्फका सुभाष तामाङ (व्यक्तिगत) र भारोत्तोलनका सागर भण्डारी (१०९ केजीमुनि) रहेका छन् ।

छात्रवृत्तिअन्तर्गत प्रत्येक खेलाडीले मासिक सात सय ५० डलर प्राप्त गर्नेछन् । यो ओलम्पिकको अन्तिम छनोटसम्म कायम रहनेछ । छनोटमा सफल रहे ओलम्पिक प्रतियोगितासम्म नै छात्रवृत्ति कायम हुनेछ । ओलम्पिक कमिटीले प्रदान गर्ने रकम प्रशिक्षण, अन्तर्राष्ट्रिय सहभागिता, खेल सामग्री, बिमा, स्वास्थ्य परीक्षणदेखि अन्य तयारीका लागि चाहिने सबै प्रक्रियामा खर्च गरिने एनओसीका उपाध्यक्ष वैद्यले बताए । ओलम्पिक छात्रवृत्तिले नेपाली खेलाडीको तयारीमा सहयोग पुग्ने विश्वास उनले व्यक्त गरे । 'छात्रवृत्तिको मुख्य लक्ष्य ओलम्पिक छनोट रहेको छ र यसले खेलाडीलाई ओलम्पिक छनोटको तयारी गर्न मद्दत गर्नेछ,' उनले भने । अन्तर्राष्ट्रिय ओलम्पिक कमिटीले सन् २००४ को एथेन्स ओलम्पिकदेखि यस प्रकारको छात्रवृत्ति प्रदान गर्न सुरू गरेको हो ।

कर्पोरेट

● प्रभु र सेन्चुरीबीच मर्जर सम्झौता

प्रभु बैंकले सेन्चुरी कमर्सियल बैंकलाई प्राप्ति गर्ने भएको छ । दुई पक्षबीच मर्जरका लागि आइतबार साँझ प्रारम्भिक सम्झौता भएको छ । मर्जरपछि बन्ने एकीकृत बैंकको नाम 'प्रभु बैंक' नै रहने सहमति भएको प्रभु बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अशोक शेरचनले जानकारी दिए । प्रारम्भिक सम्झौताअनुसार सात सदस्यीय सञ्चालक समितिमा चारजना प्रभु बैंकबाट हुनेछन् । तीनजना हालको सेन्चुरी बैंकबाट रहनेछन् । प्रमुख कार्यकारीमा प्रभु बैंकका वर्तमान सिइओ अशोक शेरचनले नै निरन्तरता पाउनेछन् । मर्जरको प्रक्रियालाई मंसिरसम्मा अन्तिम रूप दिने गरी सम्झौता भएको उनले जानकारी दिए । उनले भने, 'स्वाप रेसियोबारे सम्पत्ति दायित्व मूल्यांकन (डिडिए)मार्फत टुंगो लगाउने सहमति भएको छ ।' मर्जरपछि एकीकृत कारोबार थाल्दा प्रभु बैंकको कुल पुँजी कोष झन्डै ३१ अर्ब ७१ करोड रूपैयाँ पुग्नेछ । जसमा सेयर पुँजी २२ अर्ब २६ करोडभन्दा बढी हुनेछ । यस्तै, अवितरित नाफा (रिटेन्ड अर्निङ) करिब दुई अर्ब १० करोड र सञ्चित कोष (रिजर्भ) सात अर्ब ३५ करोड हाराहारी छ ।

● महालक्ष्मी विकास बैंकको ऋणपत्र निष्कासकमा एनआइसी एसिया क्यापिटल

महालक्ष्मी विकास बैंक लिमिटेडले ऋणपत्र निष्कासन गर्ने भएको छ । बैंकले निष्कासन गर्न लागेको प्रतिऋणपत्र एक हजार रूपैयाँ अंकित मूल्य रहेको १० लाख कित्ता ऋणपत्र बिक्री प्रबन्धकमा एनआइसी एसिया क्यापिटल नियुक्त भएको हो ।

एक अर्ब रूपैयाँको १० वर्षे ऋणपत्र निष्कासनका लागि एनआइसी एसिया क्यापिटललाई बिक्री प्रबन्धक नियुक्त गरिएको बैंकले जनाएको छ । सोमबार बैंकको केन्द्रीय कार्यालयमा वार्षिक ११ प्रतिशत ब्याजदरको ऋणपत्र निष्कासन गर्नका लागि बैंक र क्यापिटलबीच सम्झौता भएको जनाइएको छ । आवश्यक सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरेपछि बैंकले ऋणपत्र बिक्री गर्ने जनाएको छ । उक्त ऋणपत्रमध्ये ६० करोड रूपैयाँबराबरको ऋणपत्र व्यक्तिगत तवरबाट

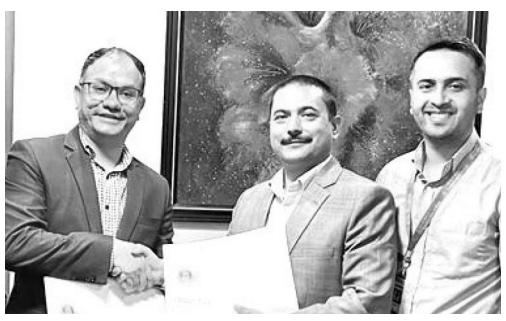

र ४० करोड रूपैयाँबराबरको ऋणपत्र सर्वसाधारण नेपालीहरूमा सार्वजनिक निष्कासनबाट बिक्री गरिने

जनाइएको छ । बैंकले हाल प्रदेश नं १ मा पाँच, मधेस प्रदेशमामा १५, बागमती प्रदेशमा ३७, गण्डकी प्रदेशमा नौ, लुम्बिनी प्रदेशमा १८, कर्णली प्रदेशमा दुई र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा १७ गरी कुल एक सय तीन शाखाबाट सेवा दिइरहेको जनाएको छ ।

● लक्ष्मी क्यापिटलको 'शुभलक्ष्मी कोष' खुलामुखी म्युचुअल फन्ड निष्कासन सुरु

लक्ष्मी क्यापिटल लिमिटेडले बिहीबारदेखि सर्वसाधारण लगानीकर्ताका लागि 'शुभलक्ष्मी कोष' नामक खुलामुखी म्युचुअल फन्ड निष्कासन तथा बिक्री खुला गरेको छ । क्यापिटलले लक्ष्मी म्युचुअल फन्डअन्तर्गत सञ्चालन हुने गरी प्रतिइकाइ १० रूपैयाँ अंकितदरका ५० करोड रूपैयाँबराबरको पाँच करोड इकाइ निष्कासन गर्न लागेको हो ।

जसमध्ये १५ प्रतिशत इकाइ कोष प्रवर्द्धक लक्ष्मी बैंकले बिज पुँजीको रूपमा लगानी गर्ने जनाइएको छ । बाँकी रहेको चार करोड ७५ लाख इकाइमध्ये पहिलो चरणमा सर्वसाधारणका लागि एक करोड ७५ लाख इकाइ बिक्री खुला गरेको क्यापिटलले जनाएको छ । सर्वसाधारण लगानीकर्ताले न्यूनतम एक सय इकाइदेखि अधिकतम ५० लाख इकाइसम्म आवेदन दिन सक्ने जनाइएको छ । साउन १९ बिहीबारबाट निष्कासन हुने यो फन्डमा लगानीकर्ताले छिटोमा साउन २३ गतेसम्म र ढिलोमा भदौ २ गतेसम्म धितोपत्रबोर्डबाट आस्बा अनुमति लिएका बैंक तथा वित्तीय संस्था तथा मेरो सेयरबाट पनि आवेदन दिन सक्नेछन् । बिक्री प्रबन्धकको कार्य लक्ष्मी क्यापिटल लिमिटेडले गर्ने जनाइएको छ ।

● प्रभु बैंक र एनआरएनएबीच विदेशी मुद्रामा खोलिने खाता तथा अन्य बैंकिङ सेवासम्बन्धी सम्झौता

प्रभु बैंक लिमिटेड र गैरआवासीय नेपाली संघ (एनआरएनए)बीच विदेशी मुद्रामा खोलिने खाता तथा अन्य बैंकिङ सेवासम्बन्धी सम्झौता भएको छ। बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत अशोक शेरचन र एनआरएनएका अध्यक्ष विनोद कुँवरले मंगलबार सोसम्बन्धी सम्झौतापत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन्।

'मातृभूमिको सम्मानका लागि नेपालमा खाता

खोलौं' भन्ने मूल नाराका साथ प्रभु बैंक र एनआरएनएले आफ्ना सदस्यसहित सबै गैरआवासीय नेपालीहरूले विदेशका जुनसुकै देशहरूबाट विदेशी मुद्रामा बचत तथा मुद्धति खाता खोल्न सक्ने व्यवस्था गरेका हुन् । यी खाता अमेरिकी डलर, युरो, पाउन्ड स्टर्लिङ, अस्ट्रेलियन डलर र जापानिज येनमा न्यूनतम मौज्दात अमेरिकी डलर एक हजार वा सोबराबरको परिवर्त्य विदेशी मुद्रा कायम गरी खोल्न सकिने सम्झौतापत्रमा उल्लेख छ।

यसरी खोलिएको खातामा नेपाल राष्ट्र बैंकको नीति, नियम तथा निर्देशनको अधिनमा रही विदेशबाटै बैंकिङ प्रणालीबाट मात्र रकम जम्मा गर्न सकिनेछ। यसरी जम्मा गरेको रकम तथा ब्याज विदेश फिर्ता लानुपरेमा भने जम्मा गरेकै मुद्रामा जुन देशबाट रकम पठाएको हो, सोही देशमा निक्षेपकर्ताको नाममा रहेको बैंक खातामा मात्र पठाइनेछ। यस्ता खातामा रहेको रकम नेपालमै खर्च गर्न तथा रकमान्तर गर्न सकिने सम्झौतापत्रमा उल्लेख छ ।

● नेपाल लाइफले गऱ्यो बिजनेस एक्सेलेन्स कन्फ्रेन्स

नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले चितवनको सौराहामा तीनदिवसीय बिजनेस एक्सेलेन्स कन्फ्रेन्स सम्पन्न गरेको छ । कम्पनीले 'ए बाउन्स ब्याक इयर ७९/८०' भन्ने नाराका साथ सम्मेलन आयोजना गरेको हो ।

सम्मेलनमा देशभरिबाट सेल्स तथा मार्केटिङमा कार्यरत दुई सय ३० भन्दा बढी कर्मचारीको सहभागिता रहेको जनाइएको छ । कम्पनीका अध्यक्ष गोविन्दलाल संघईले कार्यक्रमलाई भर्चुअल माध्यमबाट सम्बोधन गर्दै कर्मचारीलाई गत आवको कार्यसम्पादनका लागि धन्यवाद र चालू आवको व्यापार लक्ष्य पूरा गर्न सुरूबाट नै दत्तचित्त भई कार्य गर्न आह्वान गरेका थिए । सञ्चालक विमलप्रसाद ढकालले सम्मेलनको समुद्घाटन गर्दै कर्मचारीले

आमनागरिकको आशा र विश्वास जितेर काम गर्न सुझाव दिएका थिए ।

सम्मेलनमा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रवीणरमण पराजुलीले गएको आर्थिक वर्षको व्यापार समीक्षा गर्दै चालू आर्थिक वर्ष ०७९/८० मा सेल्स रणनीतिबारे सम्मलेनमा जानकारी गराएका थिए । हाल कार्यरत जोन प्रमुखहरू, क्षेत्रीय प्रमुखहरूलगायत प्रधान कार्यालयका विभागीय प्रमुखहरूले सम्मेलनमा आ-आफ्ना प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका थिए । सम्मेलनमा मोटिभेसनल स्पिकरद्वारा क्षमता अभिवृद्धि एवं सेल्स कौशलताका सम्बन्धमा प्रशिक्षणसमेत गराइएको थियो ।

सम्मेलनमा कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पराजुली, नेसनल सेल्स हेड उमापति पोखरेललगायत उच्च व्यवस्थापकले सबै सहभागीलाई प्रमाणपत्र साथै आर्थिक वर्ष ०७८/७९ मा उत्कृष्ट व्यवसाय गर्ने कर्मचारी र शाखा एवं उपशाखालाई विभिन्न २१ विधामा सम्मान तथा अवार्ड प्रदान गरिएको कम्पनीले जनाएको छ ।

● एनआइबिएल एस क्यापिटलका विभिन्न योजना

नेपाल इन्भेष्टमेन्ट बैंक लिमिटेडको पूर्ण स्वामित्वमा रहेको एनआइबिएल एस क्यापिटल लिमिटेडले स्थापनाको १० वर्ष पूरा भएको अवसर पारेर विभिन्न योजना ल्याएको छ । कम्पनीले ग्राहकलाई विभिन्न सुविधा दिने एक महिना लामो योजना ल्याएको हो ।

योजनाअनुसार कम्पनीले डिम्याटको वार्षिक नवीकरण शुल्कमा १० वर्षको अग्रिम भुक्तानीमा थप १० वर्ष निःशुल्क नवीकरण गर्ने योजना ल्याएको जनाइएको छ । त्यस्तै, १० रूपैयाँमै मार्केट एक्सपर्टको सुविधा दिने कम्पनीले जनाएको छ । क्यापिटलले व्यवस्थित लगानी योजनाको धन्यवाद अफरअन्तर्गत लगानीकर्तामध्ये १० जना भाग्यशालीलाई १० हजारबराबरको इकाइ प्रदान गरिने जनाइएको छ । त्यस्तै, व्यवस्थित लगानी योजनामा दर्ता हुने बालबालिकालाई बास्केट अफ ह्यापिनेसअन्तर्गत उपहार प्रदान गरिने क्यापिटलले जनाएको छ ।

कम्पनीले आफ्नो १० वर्षे कार्यकालमा यस एक सय ८८ कम्पनीको आइपिओ तथा विभिन्न कम्पनीको हकप्रद सेयर निष्कासनका लागि निष्कासन तथा बिक्री प्रबन्धकका रूपमा समेत कार्य गरेको जनाएको छ । हाल क्यापिटलले ५१ कम्पनीको सेयर रजिस्ट्रारका रूपमा काम गरिरहेको छ ।

क्यापिटलले योजना व्यवस्थापक रही एनआइबिएल म्युचुअल फन्डअन्तर्गत तीनवटा बन्दमुखी र एक खुलामुखी म्युचुअल फन्ड योजनाहरू सञ्चालनमा ल्याइसकेको जनाएको छ । जसमध्ये एनआइबिएल समृद्धि फन्ड-१ परिपक्व भई आफ्ना इकाइधनीलाई रकमसमेत फिर्ता गरिसकेको उल्लेख छ । साथै, नयाँ बन्दमुखी योजना एनआइबिएल ग्रोथ फन्ड नेपाल धितोपत्र बोर्डमा पेस भई प्रारम्भिक समीक्षाको चरणमा रहेको जनाइएको छ ।

कम्पनीले सात सयभन्दा बढी लगानीकर्तालाई लगानी व्यवस्थापन सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको तथा आफ्नो संस्थागत परामर्श सेवाअन्तर्गत ३४ कम्पनीलाई सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको जनाएको छ । त्यस्तै, तीन लाख ग्राहकलाई डिम्याट खाता तथा दुई लाख २५ हजार ग्राहकलाई मेरो सेयर सेवासमेत प्रदान गर्दै आइरहेको जनाएको छ ।

● कन्काईमा नबिल बैंकको वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि कार्यक्रम

नबिल बैंकले कन्काई नगरपालिकामा डिजिटल बैंकिङ तथा वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि कार्यक्रम गरेको छ । बैंकले कन्काई नगरपालिकाको कार्यालयमा भएको कार्यक्रममा एक सय ५० जना युवा तथा महिला उद्यमीको सहभागितामा कार्यक्रम गरेको हो । दिगो बैंकिङलाई प्रवर्द्धन गर्न गरिएको कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि कन्काई नगरपालिकाका मेयर राजेन्द्रकुमार पोखरेलले कृषिको विस्तार र विकासमा वित्तीय क्षेत्रको महत्वपूर्ण भूमिका रहने बताए । नबिलले गर्दै आएको दिगो बैंकिङले युवा तथा महिला उद्यमीलाई आफ्नो व्यापार-व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्न थप हौसला दिएको उनको भनाइ थियो । उपमेयर आशा सिवाकोटीले रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्नका साथै उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्न वित्तीय क्षेत्रको विशेष भूमिका रहने बताइन् ।

कार्यक्रम विशेष गरी स्थानीय क्षेत्रको कृषि प्रवर्द्धन, युवा तथा महिला उद्यमशीलता, डिजिटल बैंकिङ तथा वित्तीय साक्षरतामा केन्द्रित रहेको थियो । बैंकका मेची क्लस्टर प्रमुख सरोज श्रेष्ठले डिजिटल बैंकिङ आजको आवश्यकता भएको र क्युआरकोडले व्यवसायमा पुऱ्याउने योगदानका बारेमा जानकारी दिएका थिए । बैंकका दिगो बैंकिङ प्रमुख लीलाप्रसाद ओझाले नबिल दिगो बैंकिङको विभिन्न आयामका बारेमा प्रस्तुति दिनुका साथै कृषिकर्जा, महिला तथा युवा उद्यमशील कर्जाका बारेमा जानकारी दिएका थिए । नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको दिगो विकासको लक्ष्यलाई सघाउन बैंकले २०७८ असारदेखि दिगो बैंकिङको सुरूवात गरेको हो । सुरूमा १७ वटा शाखाबाट सुरू गरेको दिगो बैंकिङ बैंकले हाल एक सयवटा शाखामा विस्तार गरेको जनाइएको छ । दिगो बैंकिङअन्तर्गत किसान कर्जा र उद्यमशील कर्जामार्फत पाँच सयभन्दा बढी उद्यमीलाई ५५ करोड रूपैयाँभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको बैंकले जनाएको छ ।

● मुक्तिनाथलाई लगातार तेस्रोपटक उत्कृष्ट वार्षिक प्रतिवेदन पुरस्कार

नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट्स संस्था (आइक्यान)ले प्रदान गर्ने नेपाल वित्तीय प्रतिवेदनमान प्रणालीमार्फत वित्तीय विवरण प्रकाशन गर्ने उत्कृष्ट संस्थालाई प्रदान गर्ने उत्कृष्ट वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत पुरस्कार ०७७/७८ का लागि मुक्तिनाथ विकास बैंकले पाएको छ । बैंकले लगातार तेस्रो वर्ष यो पुरस्कार पाएको हो । आइक्यानले बेस्ट प्रिजेन्टेड एनुअल रिपोर्ट अवार्ड विभिन्न पाँच समूहमा प्रदान गर्ने गरेको छ । ती समूहहरूमा बैंकिङ क्षेत्रअन्तर्गत वाणिज्य बैंक समूह, वित्तीय क्षेत्रअन्तर्गत विकास बैंक र वित्त कम्पनी समूह, बिमा क्षेत्र, सार्वजनिक निकाय र सामान्य क्षेत्र रहेका छन् । विकास बैंक र वित्त कम्पनीहरूमध्येबाट मुक्तिनाथले वित्तीय क्षेत्र विधाको सर्वोत्कृष्ट पुरस्कार प्राप्त गरेको हो ।

अवार्ड बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रद्युमन पोखरेलले लिएका थिए । उत्कृष्ट वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेबापत बैंकलाई दिइने उक्त पुरस्कारलाई अतिप्रतिष्ठित पुरस्कार मानिने गरिएको बैंकको दाबी छ । मुक्तिनाथ विकास बैंकले सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत विश्व हिन्दू महासंघ स्याङ्जा जिल्ला शाखाले प्रकाशन गर्ने 'वैदिक सभ्यता' नामक पुस्तकको प्रकाशनका लागि ५० हजार रूपैयाँ सहयोग गरेको छ । सहयोग हस्तान्तरण कार्यक्रममा बैंकका उपक्षेत्रीय कार्यालय स्याङ्जाका प्रमुख नवीन काफ्ले, अन्य आधिकारिक सदस्यहरू, वालिङ नगरपालिकाका नगर उपप्रमुख कविता तिवारी र विश्व हिन्दू महासंघ जिल्ला शाखा स्याङ्जाका अध्यक्ष, उपाध्यक्षलगायतको उपस्थिति थियो ।

● प्यारासुट स्याम्पुको 'सँगीको साथ साउन' क्याम्पेन

प्यारासुट नेचुरल स्याम्पुले नेपाली महिलालाई लक्षित गरी 'सँगीको साथ साउन' नामक एकमहिने क्याम्पेन सुरू गरेको छ । क्याम्पेनमार्फत कम्पनीले सेवाग्राहीसँगको सम्बन्ध ब्रान्डमार्फत अझ प्रगाढ बनाउने उद्देश्य लिएको हो । क्याम्पेन विशेष गरी प्रकृति, हेना, हरियो पहिरनजस्ता साउने संक्रान्तिका विषयवस्तुमा आधारित महिला मित्रहरूमा केन्द्रित अभियान रहेको कम्पनीले जनाएको छ । प्यारासुट स्याम्पु शतप्रतिशत प्राकृतिक सामग्रीहरू रातो हेबिस्कस, मेहदी, एलोभेरा र नरिवल मिल्क प्रोटिनजस्ता जडीबुटीबाट बनेकाले पनि साउन महिनामा यो क्याम्पेन अझ सान्दर्भिक रहेको कम्पनीको दाबी छ । क्याम्पेनका आकर्षणमा ब्रान्डले प्रत्येक सोमबार रोचक इन्गेजमेन्ट पोस्टहरूको आयोजना गर्ने जनाएको छ । जसमा सहभागीलाई आकर्षक उपहार र गिफअवेहरू दिइने उल्लेख छ । प्यारासुट नेचुरलले अभियानभरि नै यस प्रकारका रमाइला गतिविधिहरू आयोजना गरिरहने जनाएको छ । त्यस्तै, सोसल मिडिया इन्फ्लुएन्सरहरूसँग उपहार अभियानका लागि पनि सहकार्य गर्ने उल्लेख छ ।

● हिताची ब्रान्डका चार नयाँ उत्पादन नेपाली बजारमा चाँडै आउने

नेपाली बजारमा हिताची ब्रान्डका चारवटा विभिन्न उत्पादन आउने भएको छ । कम्पनीले हिताची माइक्रोवेभ ओभनका चार मोडल, हिताची फ्रन्ट लोड अटोमेटिक १२ केजी वासिङ मेसिन, हिताची फ्रेन्च बटम रेफ्रिजेरेटर र हिताची कर्डलेस स्टिक भ्याक्युम क्लिनर ल्याउने बताएको हो । हिताची र युनिभर्सल इलेक्ट्रोकमले आयोजना गरेको मिट एन्ड ग्रेट कार्यक्रममा यस्तो घोषणा गरिएको हो । रमेश कर्प संस्थाको शाखा युनिभर्सल इलेक्ट्रोकम प्रालि नेपालमा हिताची होम अप्लाइन्सेसको आधिकारिक वितरक हो । कार्यक्रममा एएचएसजीका प्रबन्ध निर्देशक चेन टेक बेङ, व्यापार विकास विभाग (निर्यात व्यापार)का महाप्रबन्धक तरूण जैन र व्यापार विकास विभाग (निर्यात व्यवसाय)का वरिष्ठ प्रबन्धक एलविन थाम उपस्थित थिए । कार्यक्रममा रमेश कर्पका कार्यकारी निर्देशक सञ्जय अग्रवालले भने, 'हामी नेपालका सबै ग्राहकका लागि गुणस्तरीय उत्पादन लाइन अप र बिक्रीपछिको सेवा सुनिश्चित गर्न कडाइका साथ काम गर्नेछौं ।' हिताचीले सम्पूर्ण उत्पादनहरूमा विशिष्ट गुणस्तर कायम राख्ने उनले बताए ।

गठबन्धनको...

केन्द्रले समेत गठबन्धनकै बलमा दोस्रो ठुलो पार्टी हुने उद्‌घोष गरिसकेको छ । नेकपा एकीकृत समाजवादीले भने आफ्नो एकमात्र उदेश्य नेकपा एमालेलाई हराउनु हो भन्दै कांग्रेस र माओवादी केन्द्रलाई सघाउने र उनीहरूकै बलमा केही सिट हात पार्ने प्रयासमा रहेको छ । स्थानीय तहको निर्वाचनमा नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी नराम्रोसँग पराजित भएको थियो । उसले ७ सय ५३ वटा स्थानीय तहमध्येमा २० वटामा मात्र जित हाँसिल गरेको थियो त्यो पनि कांग्रेस, माओवादी कै सहयोगमा । यदि अहिले पनि एक्लाएक्लै निर्वाचनमा गएको खण्डमा नेकपा एकीकृत समाजवादीले कुनै क्षेत्रमा पनि निर्वाचन जित्न सक्ने अवस्था छैन । त्यसैले उसलाई गठबन्धन बाध्यात्मक रहेको छ भने माओवादी केन्द्रलाई समेत त्यस्तै बाध्यता रहेको छ ।

स्थानीय तहको निर्वाचनको परिणामलाई विश्लेषण गर्दा नेपका एमाले नै दोस्रो ठुलो पार्टी बन्न सक्ने अवस्था देखिएको भएपनि उसलाई रोक्न सत्ता गठबन्धन लागि परेका छन् । प्रतिनिधिसभामा प्रत्यक्षतर्फ रहेको १ सय ६५ सिट मध्येका सिटहरूबीचमा पाँच दलीय गठबन्धनले भागवण्डा गर्नु नै उनीहरूका लागि फलामको च्यूरा चपाउनु सरह भएको छ । स्थानीय तहको मत परिणामलाई आधार मानेर भागवण्डा गरिएको खण्डमा माओवादीले ११ प्रतिशत मात्र भाग पाउन सक्छ भने नेकपा एकीकृत समाजवादीले करिब ५ प्रतिशतमा चित्त बुझाउनु पर्ने हुन्छ, त्सो गर्दा माओवादीले भागवण्डामा बढीमा २० सिट र नेकपा समाजवादीले बढीमा ८ सिट मात्र पाउँछन् के त्यसमा यी दुवै दलले चित्त बुझाउन सक्लान् त ?

स्थानीय तहको निर्वाचनमा कांग्रेसले करिब ३४ प्रतिशत मत पाएको छ भने नेकपा एमालेले समेत झण्डै ३४ प्रतिशत मत पाएको छ । वडाध्यक्षको मतमा भने नेकपा एमाले निकै अगाडि रहेकाले गर्दा त्यसको फाइदा संघीय संसद र प्रदेश सभाको निर्वाचनमा एमालेले लिन सक्छ ।

नेपाली कांग्रेसले १ सय ६५ सिट मध्येको घटीमा ९० सिट लिनुपर्ने आवाज कांग्रेसको केन्द्रीय समितिमै उठेको र कांग्रेसको संस्थापन पक्ष इतरले पनि ९० सिट भन्दा तल सहमति नगर्न सभापति देउवालाई दबाब दिईरहेका हुनाले भागवण्डा सहज हुन सक्ने अवस्था छैन । कांग्रेसका सभापति एवं प्रधानमन्त्री देउवाले अर्को पटक पनि प्रधानमन्त्री बन्ने उदेश्यका साथ आफूलाई सहज रूपमा प्रधानमन्त्री बन्न सक्ने संख्या पुग्ने गरी सिट लिन चाहेका छन् ।

कांग्रेसका अनुसार प्रत्यक्षतर्फ ९० सिट लिने र समानुपातिकतर्फ घटीमा ४५ सिट आउने उसको आंकलन रहेको छ । अर्कोतर्फ माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादीले समेत कांग्रेसलाई एक्लै बहुमत पुऱ्याउन नदिने रणनीति लिएका छन् । कांग्रेसले एक्लै बहुमत पाएमा आफूहरू सरकारमा सहभागि हुन नपाउने अवस्था आउन नदिने रणनीतिका साथ पुष्पकमल दाहाल र माधव नेपाल अघि बढेका हुनाले गठबन्धनको भविष्य सिट बाँडफाँडमै भर पर्ने सक्ने अवस्था देखिएको छ । नेकपा एमालेले समेत अन्य केही साना दलहरूसँग गठबन्धन गरेर सत्ता गठबन्धनलाई रोक्ने रणनीति लिएको हुनलो सिट बाँडफाँड पछि कसको भविष्य कस्तो हुने भन्ने प्रष्ट हुन सक्छ । सत्ता गठबन्धले जति प्रयास गरेपनि नेकपा एमाले नै दोस्रो ठुलो दल बन्ने प्रायः निश्चित जस्तै देखिएको छ ।

शून्य लागतमा जापान रोजगारी सुरू हुँदै

काठमाडौं । नेपालले शून्य लागतमा जापान रोजगारी सुरू गर्ने भएको छ । श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयले पहिलो चरणमा जापानिज भाषा र सीप परीक्षा उत्तीर्ण गरेकामध्ये आठ सय ५० जनालाई जापान पठाउने तयारी गरेको हो ।

२०१९ मार्चमा नपाली नागरिकलाई जापानमा रोजगारीका अवसर प्रदान गर्ने गरी नेपाल र जापानबीच श्रम समझदारी भएको थियो । जापानले १४ वटा विभिन्न पेसागत क्षेत्रमा रोजगारीका लागि नेपालीलाई लैजाने सहमति भएको थियो । तर, श्रम समझदारीमा भएका केही विषय अस्पष्ट भएपछि यो प्रक्रिया रोकिएको थियो । यसै विषयमा छलफल गर्न श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयका सहसचिव राजीव पोखरेलको संयोजकत्वमा समिति बनाएको थियो । समितिमा परराष्ट्र मन्त्रालयका ललिता सिल्वाल, कानुन मन्त्रालयका हिमालचन्द्र अर्याल र श्रम मन्त्रालयका उपसचिव डा. थानेश्वर भुसाल सदस्य छन् । त्यस्तै, जापान सरकारको तर्फबाट सहायक उपमन्त्री चोसुमो नाकागावाज्युको नेतृत्वमा १७ जनाको प्रतिनिधिमण्डल समिति बनेको छ । दुवै पक्षबीच १९ साउनमा बिहीबार बृहत् छलफल हुँदै छ । बिहीबार हुने बैठकमा जापानमा कामदार लैजाने प्रक्रियाको विषयमा छलफल हुने मन्त्रालयले जनाएको छ । जापान रोजगारीको प्रक्रिया रोकिए पनि परीक्षा भने सञ्चालन भइरहेको छ । गत सातासम्ममा पाँच हजार तीन सय २० जनाले जापानिज भाषा र सीप परीक्षा पास गरेको मन्त्रालयका उपसचिव डा. थानेश्वर भुसालले बताए । उनका अनुसार सम्झौताअनुसार परीक्षा पास भएका सबै जापान रोजगारीका लागि योग्य हुन् । केयर-गिभरमा एक हजार आठ सयजनाले परीक्षा पास गरेको मन्त्रालयले जनाएको छ । जापानले पहिलो चरणमा केयर-गिभरका लागि नेपाली कामदार लैजाने बताएको थियो । तर, मन्त्रालयले भने निर्माण, उत्पादन र सेवाक्षेत्रमा पनि नेपाली कामदार लैजान प्रस्ताव गरेको मन्त्रालयका उपसचिव भुसालले बताए । उनका नेपालको सो प्रस्तावमा जापान सहमति भएको छ ।

सिट संख्या...

माओवादी केन्द्रले ५० सिट भन्दा तल आउन नसक्ने बताईसकेको छ । कांग्रेस र माओवादीले लिने सिट संख्या जोड्दा १ सय ४० हुने र बाँकी रहने सिट २५ मा नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चाले कति सिट पाउने यो नै अनुतिर्ण रहेको छ ।

कांग्रेसले आफूले ९० सिट लिएर चुनावमा जाँदा समानुपातिक तर्फ घटीमा ४० सिट आउन सक्ने अनुमान गरेर एक्लै सरकार बनाउन सक्ने अनुमान गरेको भएपनि माओवादी केन्द्र नेकपा एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी र राष्ट्रिय जनमोर्चाले पाउने सिटमा चित्त बुझाउन सक्ने अवस्था देखिएको छैन । संघीय संसदको प्रमुख विपक्षी दल नेकपा एमालेसँग एक्लाएक्लै निर्वाचनमा जान सक्ने हैसियतमा गठबन्धनमा रहेका दलहरू नभएको हुनाले उनीहरूले गठबन्धन गरेरै चुनावमा जानु उनीहरूको बाध्यता रहेको छ ।

माओवादी केन्द्रले ५० सिट पाएको खण्डमा समानुपातिक तर्फबाट पनि २५/३० सिट पाउँदा दोस्रो ठुलो पार्टी बन्न सक्ने आंकलन उसले गरेको छ भने नेकपा एकीकृत समाजवादीले घटीमा २५ सिट पाउनु पर्ने बताउँदै आएको छ । जनता समाजवादीले समेत २५ सिटमै दावा गरिरहेको भएपनि राष्ट्रिय जनमोर्चाले भने ५ सिटमा दाबी गरेको छ । उनीहरूले दाबी गरेनुसार सिट पाएको खण्डमा कांग्रेस र माओवादीको लागि जम्मा १ सय १० सिटमात्र बाँकी रहेकोमा के उनीहरूले गठबन्धनमै रहेर निर्वाचनमा जालान् त ? भन्ने प्रश्न समेत उठेको छ । सिट बाँडफाँडमा नै भागवण्डा मिल्न सक्ने अवस्था ज्यादै न्यून रहेकाले गर्दा अन्त्यमा वाम गठबन्धन हुने सक्ने सम्भावना समेत जिवितै रहेको छ । वाम गठबन्धन भएको खण्डमा कांग्रेसको हालत नाजुक हुने र वाम गठबन्धनले नै आउँदो सरकार निर्माण गर्न सक्ने अवस्था देखिन्छ । त्यसका लागि नेकपा एमाले सहितको गठबन्धन आवश्यक देखिन्छ ।

नुनमा....

तथा गुण नियन्त्रण विभागले पुष्टि गरेको छ । विभागले बजारमा हल्ला चलाइए जस्तो नुनमा आयोडिनको मात्रा बढी नभएको विभिन्न परिक्षणहरूले देखाएको राजधानीमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा विभागकी महानिर्देशक डा. मतिना जोशी 'बैद्य'ले बताउनुभएको छ ।

महानिर्देशक जोशीका अनुसार बजारमा चलाएको जस्तो नुनमा आयोडिनको मात्रा बढी भएको परीक्षणबाट नपाइएको र नुनको प्याकेटमा गरिएको परीक्षणमा कुनै त्रुटी नभेटिएको बताउँदै नेपालको हकमा नुनमा कति आयोडिनको अधिक मात्रा कति भन्ने बारे नतोकिकोले गर्दा कति आयोडिन ठीक र बेठिक भन्ने बहस भएको बताउँदै स्वास्थ्य मन्त्रालयले स्तर निर्धारण गर्नुपर्ने महानिर्देशक जोशीको भनाई रहेको थियो । जोशीका अनुसार आयोडिन सजिलै उडेर जाने भएकाले प्याकिङ्ग गर्दा, ढुवानी गर्दा, स्टोर गरेर खुद्रा व्यापारीसम्म पुग्दा ३० पीपीएम हुने अनुमान बमोजिम मापदण्ड निर्धारण गरिएको हो । घरको भान्सासम्म पुग्दा १५ पीपीएमसम्म पुग्ने अनुमान गरेर सरकारले मापदण्ड बनाएको महानिर्देशक जोशी बैद्यको भनाई रहेको थियो । विश्व स्वास्थ्य संगठनले आयोडिनको मात्रा १५ पिपिएम हुनुपर्ने मापदण्ड तोकेको छ भने बढी हुन र कमी हुनु दुवै स्वास्थ्यका लागि हानिकारक मानिएको छ । विभागका अनुसार आयोडिन नुनको मापदण्डमा सोडियम क्लोराइडको मात्रा ९० प्रतिशत पानी नघुल्ने पदार्थ १ प्रतिशत र सोडियम क्लोराइड बाहेक पानीमा घुलनशिल पदार्थ ३ प्रतिशत हुनुपर्दछ ।

यी कार्य...

भयो त्यस्तै ।

अर्थ मन्त्रालयमा अहिले पनि धेरै वेथिति रहेका र ती सबै वेथितिलाई नियम संगत बनाउने रणनितिका साथ शर्मालाई पुनः अर्थमन्त्री बनाईएको छ । नेपाली सेनाका लागि हेलिकप्टर खरिद गर्न २०७४ मा प्रकृया अगि बढाइएको भएपनि अर्थमन्त्रालयले रोकेको थियो । अब रूस बाटै हेलिकप्टर खरिद गरी मोटो कमिसन हात पार्ने प्रकृया अघि बढाइने भएको छ । अन्तशुल्क स्टिकर छाप्न भारतीय कम्पनी मद्रास सेक्युरिटीबाट स्टिकर किन्ने प्रकृया सर्वोच्च अदालतमा विचारधिन भएपनि जीटुजीका नाममा विचौलिया मार्फत खरिद प्रकृया अघि बढाउने प्रकृया अघि बढाउने निश्चित जस्तै रहेको छ । कर समायोजन गर्नुको सट्टा नेपाल आयल निगमलाई टाट पल्टाई निजि क्षेत्रलाई पेट्रोलियम पदार्थको कारोबार जिम्मा दिने प्रयास स्वयम राष्ट्रिय योजना आयोगका उपाध्यक्षको अध्यक्षतामा गठन गरीएको सिफारिस समितिको सिफारिस अनुसार पेट्रोलियम पदार्थको कारोवार निजि क्षेत्रलाई जिम्मा दिईने सम्भावना रहेको छ । धितो पत्र ब्रोकर लाईसन लोकसेवा बाट परिक्षा हुदै आएकोमा अब सिधै लाइसेन्स दिएर मोटो रकम हात पार्ने प्रपच्च रचिने भएको छ । एकातिर धेरै कम्पनी भएको भन्दै मर्जर र क्षमता अभिवृद्धिको निति अर्कोतिर अनियन्त्रित लाईसेन्स कुनै पनि अभ्यास विना नै, नेपाल स्टक एक्चेञ्जको क्षमता विस्तार गर्नुको बदला समान्तर रूपमा निजि क्षेत्रलाई कारोवार गर्न दिने गृहकार्य यी सबै कार्यहरू सम्पन्न गर्न शर्मालाई पुन अर्थमन्त्री बनाईएको छ । निर्वाचनको मुखमा राजनितिक दलहरूलाई मोटो रकम आवश्यक पर्ने भएकोले यी सबै कार्यहरूवाट मोटो कमिसन रकम लिएर निर्वाचन जित्ने रणनितिका साथ शर्मालाई पुन मन्त्री बनाइएको हो, भन्नुमा कुनै आपत्ति नहोला ।

पोल खोलिने...

कार्यमा विपक्षमा रहेका भएपनि पार्टी सभापति समेत रहेका प्रधानमन्त्री शेरवहादुर देउवाले नै पहिला नै शर्मालाई पुनः अर्थमन्त्री बनाउने आश्वासन दिएर राजिनामा गर्न लगाएका भन्दै उनलाई अर्थमन्त्री वनाउने पक्षमा लागेका भएपनि माओवादी केन्द्रमा समेत व्यापक असन्तुष्टी उब्जिएको छ । शर्मालाई पुनः अर्थमन्त्री बनाउँदै देउवा र दाहालले सार्वजनिक नैतिकतालाई भने तिलाञ्जालि दिएका छन् ।

माओवादी केन्द्रका एक नेताका अनुसार प्रधानमन्त्री देउवा र अध्यक्ष दाहालले राजनितिक रूपमा आफ्नो जित भएको देखाउनका लागि शर्मालाई अर्थमन्त्री बनाएको बताएका छन् । काग्रेसका एक नेताका अनुसार प्रधानमन्त्री र अध्यक्ष दाहालकै इसारामा बजेट निर्माणमा अनाधिकृत व्यक्तिलाई मन्त्रालयमा प्रवेश गराएर करको दरमा हेरफेर गर्न दिएका थिए । मन्त्री शर्माले त प्रधानमन्त्री र आफ्नो पार्टी अध्यक्षको आदेश मात्र पालना गरेका हुनाले शर्मालाई मन्त्री नबनाएको खण्डमा पोल खोलिने डरले गर्दा देउवा दाहाल शर्मालाई मन्त्री बनाउन बाध्य रहेको बताएका छन् । यसरी सरकार प्रमुख बाटै राष्ट्रघाती कार्यहरू हुनु नेपाल र नेपाली जनताको लागि दुर्भाग्यको विषय हो ।

शर्मालाई...

२७ बुदे सुझाव बुझाएका थिए । उनीहरूले समितिलाई सरकारले सहयोग नगरेको, करको दरमा हेरफेर गर्न मन्त्रालय प्रवेश गराइएका पूर्व नासू रघुनाथ घिमिरेलाई बयान नलिएको जस्तो गम्भीर आरोप लगाएका भएपनि बहुमतको दण्डा चलाएर प्रमाण नभेटिएको भन्दै शर्मालाई सफाई दिएपछि उनी नै मन्त्रीका हकदारी रहेको भन्ने तर्कमा कुनै दम छैन । माओवादी केन्द्रका नेता पूर्व सभामुख कृष्ण बहादुर महरले पनि अदालतवाट सफाई पाएका थिए । महराले सफाई पाएपछि किन उनलाई पुन सभामुख बनाइए त ? पार्टीगत स्वार्थ र माओवादीका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालको व्यक्तिगत स्वार्थका लागि प्रधानमन्त्री देउवाले समेत शर्मालाई मन्त्री बनाउन सहमत जनाउनु र मन्त्री बनाउनेले गर्दा देउवा पनि सत्ता स्वार्थका लागि जस्तोसुकै कार्य गर्न तयार रहेका छन् भन्ने प्रष्ट भएको छ । शर्मालाई कुशासनको भारी बोकाएर देउवा र दाहाल आफ्नो स्वार्थ पुरा गरीरहेका छन् ।

अर्थमन्त्री...

कर्मचारीहरूलाई समेत एकै ठाँउमा राखेर वयान लिदाँ उनीहरूले आफूभन्दा उच्च तहका पदाधिकारीहरूलाई पहिला नै भने अनुसारको वयान दिएका थिए । शर्मालाई क्लिनचिट दिने रणनिति कर्मचारीहरूले थाहा पाएपछि फेरी शर्मा नै अर्थमन्त्री भएर मन्त्रालयमा आउने डरले गर्दा आफुहरू कारवाहीमा परिने डरले सबै कर्मचारीहरूले रेडिमेण्ट वयान दिएका हुनाले ससदीय छानवीन समिति पनि हात्तीको देखाउने दाँत जस्तो मात्र भएको छ । यसले गर्दा शर्मालाई चोख्याउनका लागि मात्र समिति वनाईएको प्रमाणित भएन र ?

बाढीपहिलोबाट सतर्क रहौं ।

- गाउँघरका माथिल्लो भागमा कुलो बनाई पानीको उचित निकास दिऔं ।
- घरभित्र र वरिपरिको जमिन चिरा परेको भए सुरक्षित स्थानमा बसौं ।
- नदी वा खोलामा बाढी आएमा तल्लो भागमा बस्ने जनसमुदायलाई सूचना दिऔं ।
- भूकम्पले चिरा पारेको छ भने त्यस्तो स्थानलाई टालौं र सजगता अपनाऔं ।
- भौगोलिक अवस्था विचार गरेर मात्र बाटो, कुलो वा नहर जस्ता संरचना बनाऔं ।

भूक्षयबाट बचौं र बचाऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

सम्पादक/प्रकाशक : देवेन्द्र चुडाल • कार्यालय : बुद्धनगर, काठमाडौं • फोन : ४७९०२९५, मो. : ९८४१२५४८८५ • इमेल : devendrachudal@gmail.com • मुद्रण : सुनगाभा प्रिन्टिङ प्रेस, बागबजार